

USTEC·STES

Intersindical Alternativa de Catalunya (IAC)

www.sindicat.net

Franqueig
concertat
02/444

Número 504

**Eina sindical
moviments socials**

Davant del COVID-19:

Oportunisme VS Oportunitat

Editorial

Enguany, el Dia Escolar per la No Violència i la Pau -el DENIP- també arriba, és clar, marcat per una pandèmia de caràcter global que mai no havia estat tan fulminant ni de tanta magnitud. Fins ara, el DENIP havia estat una oportunitat per introduir en l'àmbit escolar un temps per al treball de construcció de la *cultura de pau*, entenent la pau com un horitzó a atènyer i, per tant, com un (llarg) camí a recórrer. Durant aquest trajecte calia anar descobrint les innombrables situacions d'injustícia presents al món i en les nostres societats opulentes per anar prenent consciència que la pau és fruit de la justícia, de la justícia social, i que sense aquesta no és possible el món en pau que desitgem. Enguany, la pandèmia global en la qual es troba immers tot el planeta no atura pas aquest treball necessari a les aules, però per tractar-se d'un "fet social total" que ho ha convulsionat tot, potser cal repensar l'enfocament del treball a desenvolupar, començant per prendre consciència d'aquesta visió universal que caracteritza aquesta crisi que no és només sanitària. Efectivament, patim el famós "efecte papallo-na": algú, a l'altre cap del món, menja un estrany animal i tres mesos més tard, mitja humanitat es troba en quarantena. Es fa evident que el planeta és un sistema en el qual tots els elements que el componen, per insignificants que puguin semblar, interactuen els uns amb els altres i acaben per influir en el conjunt.

Per altra banda, sembla força compartida la percepció que la pandèmia, tot i la seva excepcionalitat, no ha fet res més que evidenciar d'una manera radical i crua les enormes desigualtats existents entre les diferents comunitats humanes d'arreu del món i fins i tot a l'interior mateix d'aquestes, les greus carències en l'accés als serveis que fan possible dur una vida digna, les mancances inacceptables en el dret al treball o a l'habitatge. La COVID-19, per dir-ho així, ha actuat com el compost químic que no fa tant revelava la imatge del paper fotogràfic quan aquest s'hi submergia. És per això que hem llegit del dret i del revés que *no volem tornar a la normalitat, perquè aquesta normalitat és el problema*. No podem seguir vivint en un món tan injust, tan desigual i tan ecocida. Qualsevol resposta post-pandèmia caldria que es recolzés, com suggereix el filòsof francès Edgar Morin, en "els principis d'una economia veritablement regenerativa, basada en les cures i en la reparació". El concepte de "seguretat nacional" hauria d'incloure a partir d'ara la redis-

tribució de la riquesa i una fiscalitat més justa per avançar cap a escenaris més justos socialment, que són la clau de volta per anar fent camí en aquesta ruta cap a la pau.

També la pandèmia ha suposat una absoluta desqualificació del llarg període neoliberal imperant, sobretot de les seves polítiques de privatització dels sistemes públics de salut que s'han revelat criminals i absurdes. L'historiador i escriptor israelià Yuval Noah Harari ha deixat dit: "els governs que van estalviar despeses en els darrers anys retallant els serveis de salut, ara hauran de gastar molt més a causa de la pandèmia". Finalment, hem vist com la paràlització de l'activitat donava un respir a la natura. Tot un senyal que el model actual de producció que porta decennis saquejant-la i modificant el clima pot portar la vida humana de la Terra al col·lapse. Un col·lapse contra el qual no hi haurà cap vacuna com les que ara la comunitat científica cerca contra rellotge.

Des de diferents angles, els articles que conté aquesta EINA tenen la intenció d'ajudar perquè el professorat es pugui endinsar una mica més en l'anàlisi de la situació present i poder posar en relació la societat i el món que queda després de la pandèmia amb la recerca dels camins que cal transitar per anar atansant les nostres societats a la pau que anhelem. Les propostes didàctiques poden servir per al treball a l'aula amb l'alumnat, com a punt de partida, com a petites eines per anar fent via, malgrat tot, cap a la pau.

Bon DENIP a totes i a tots!

Secretaria de Moviments Socials d'USTEC·STES
(IAC)

Durant el procés d'elaboració d'aquesta Eina, el món ha assistit a una recrudescència de diferents conflictes bèl·lics, prebèl·lics o postbèl·lics. En volem destacar un, per l'alta responsabilitat que hi té l'Estat espanyol. Tot i que "s'escapa" de l'enfocament que hem donat a l'Eina del DENIP d'enguany, hem pensat que no podíem deixar de parlar-ne:

El passat 21 d'octubre, desenes d'activistes sahrauís es van reunir per manifestar-se pacíficament al sud dels territoris alliberats del Sàhara Occidental, a la carretera que uneix la porta il·legal de Guerguerat amb Mauritània. Els i les manifestants van tallar aquesta via per reclamar la fi de l'ocupació marroquina, la fi de l'espoli de béns naturals del Sàhara Occidental per part del Marroc i la celebració del referèndum d'autodeterminació, un referèndum pactat des de l'any 1991 amb la signatura de l'alto el foc entre el govern de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD) i el Regne del Marroc.

La matinada del 13 de novembre, el Regne del Marroc va travessar la bretxa il·legal del Guerguerat per desallotjar els i les manifestants sahrauís, trencant tots els acords acceptats. Davant d'aquesta situació el Front Polisari va haver d'intervenir per protegir els civils de les agressions marroquines, mentre aquests intentaven obrir una altra porta al mur de la vergonya per poder seguir amb l'espoli de recursos del Sàhara Occidental. L'atac va ser respost pel Front Polisari amb una maniobra militar. Tot això va portar al Govern de la RASD a declarar el trencament de l'alto el foc i a avisar d'una escalada militar al Sàhara Occidental que pot desencadenar en una guerra després de 29 anys de no-agressió.

Des de l'any 1991, amb la signatura de l'alto el foc i la creació de la MINURSO (la Missió de Nacions Unides per al referèndum al Sàhara Occidental) el poble sahrauí ha estat exemple de lluita no violenta

i ha advocat sempre per la celebració del referèndum d'autodeterminació que havia de promoure i garantir Nacions Unides.

La missió de la MINURSO ha fracassat durant 29 anys, amb el beneplàcit de la comunitat internacional i amb l'Estat espanyol al capdavant, tot i ser l'estat reconegut com a potència administradora del territori del Sàhara Occidental per múltiples resolucions de les Nacions Unides.

Durant tots aquests anys, el Regne del Marroc ha vulnerat contínuament els drets de la població sahrauí, silenciament brutalment la veu de les activistes que viuen als territoris ocupats del Sàhara Occidental.

És per això que des de la Secretaria de Moviments Socials d'USTEC·STEs (IAC):

Difonem aquesta vulneració de drets constant per part del Regne del Marroc i ens solidaritzem més que mai amb el poble sahrauí.

Manifestem el nostre rebuig a l'ús de la violència com a sistema de resolució dels conflictes.

Denunciem els incompliments dels acords de pau i la impunitat d'aquells qui els compleixen.

Manifestem que la pau amb justícia social és la que ha de moure el món, no els interessos espoliadors d'uns quants.

Donem tot el nostre suport a la causa del poble sahrauí.

Defensarem sempre el dret a l'autodeterminació de tots els pobles i el ple exercici de les llibertats de totes les persones.

EDUCACIÓ

L'educació i la pandèmia: perills i reptes

La pandèmia del COVID-19 ha fet emergir les conseqüències que, com a societat catalana, hem anat arrossegant des de la crisi del 2008. Les retallades en els serveis públics, la seva creixent privatització i externalització, l'augment de la desigualtat social i la crisi ecològica, són problemàtiques que estem patint corregides i augmentades. I a l'educació no ha estat diferent.

Durant el confinament del curs passat vam constatar com la desigualtat social havia afectat l'educació d'una gran part de l'alumnat. En una societat com la catalana, en la qual 1,8 milions de persones estan en risc de pobresa i més de 300 mil infants i joves no tenen ordinador, i el 85 % en tenen només un per tota la família, és evident que l'educació digital no podia ser de cap manera igualitària. I el resultat va ser que la segregació escolar ja existent es va consolidar i ampliar. I vam veure també com el sobre esforç de molts docents no es veia ni valorat ni recompensat, més aviat al contrari.

En el nou inici de curs, encara que tot feia preveure que la pandèmia podia rebrotar, el Departament

no va fer la seva feina. Ni va posar els recursos humans i materials que feien falta, ni va donar unes instruccions clares, malgrat les demandes que venien de la Comunitat educativa.

Les classes de 15 alumnes era una de les propostes més generalitzada, ja que era l'única possibilitat d'obrir escoles guardant les normes sanitàries davant el virus. Això implicava una reordenació dels horaris i dels espais i, bàsicament, un increment substancial del professorat. És evident que per tenir classes amb la meitat d'alumnat es necessita el doble de professorat. Però això no ha passat. Cal ressaltar que si no vinguéssim, com també passa en la sanitat i en els serveis socials, d'una ja gran mancança de recursos, si haguéssim tingut tot el professorat que feia falta els últims anys, si haguéssim tingut unes aules amb un nombre adequat d'alumnat... ara tot això no seria tant terrible. A més de la pandèmia, estem pagant les polítiques antisocials dels governs (central i autonòmic) dels últims 10 anys.

La realitat actual és que hem començat el curs sense poder assegurar que les escoles i els instituts

són espais segurs i, per tant, sense poder assegurar una de les qüestions fonamentals en l'educació: la presencialitat.

La necessitat de l'educació presencial és una altra de les lliçons que hem après amb el confinament. Primer de tot per equitat, perquè les aules són l'únic espai en el qual tots els infants, nois i noies, gaudeixen dels mateixos recursos, tant materials com humans: espais, taules, llum, ordinadors, connexions, llibres... i una persona adulta que els atén, mentre que a casa els recursos de què disposen són terriblement desiguals. També perquè l'educació no és solament aprenentatge de continguts, sinó que és fonamental la socialització, la interacció entre iguals, el debat, el treball col·lectiu, la resolució de conflictes, la convivència en la diversitat, la cooperació, i tantes altres qüestions, totes impossibles des de la individualitat de l'educació virtual. I, finalment, perquè el mateix aprenentatge, en etapes no adultes, no es pot assolir davant d'una pantalla amb la mateixa profunditat que interaccionant amb els companys i companyes i amb el professorat.

Però també hem constatat que les noves tecnologies, que ja fa temps que han entrat en l'educació, intenten substituir l'escola tradicional per una educació online, sobretot per part de les grans empreses del sector, que veuen en l'educació un mercat altament rendible i que estan aprofitant la pandèmia per tirar endavant els seus plans. Aquestes corporacions són els principals actors polítics beneficiaris de la transformació digital de l'educació en aquesta emergència sanitària, ja que són les que tenen les eines, el hardware, el software, les plataformes, les xarxes i tots els mitjans necessaris per produir material d'aprenentatges no presencials. No és per casualitat que el passat 29 d'octubre va néixer la "Alianza por la Educación "HAZ". Una xarxa política conformada per la Fundació La Caixa, Fundació Endesa, Google, Instituto Superior para el Desarrollo de Internet (ISDI) i Fundación Vodafone España, que la Ministra d'Educació Isabel Celaá va presentar com una aliança "público-privada per transformar el sistema educatiu".

Com molt bé explica Geo Saura, "això no fa més que consolidar en el sistema educatiu de l'Estat espanyol els últims avenços de privatització i neoliberalització a través del "filantrocapitalisme" i del "capitalisme digital". (<https://eldiariodelaeducacion.com/2020/11/02/filantrocapitalismo-digitalizacion-y-COVID-19-en-educacion/>).

Però no només es tracta de privatització, sinó de deixar en mans dels bancs i empreses el control ideològic dels continguts educatius. I és que l'important no és solament el com ensenyem, sinó què ensenyem i per què ho fem. En aquests moments, quan s'està constatant el fracàs del model neoliberal actual, cal, més que mai, que l'educació estigui al servei de la justícia social i de l'emancipació personal i col·lectiva, i no que sigui un instrument al servei de la ideologia dominant, dels bancs i les empreses. Això implica un debat a fons sobre els currículums i els continguts, sobre la segregació escolar a partir de la doble xarxa i sobre quins són els objectius de l'educació.

Tenim doncs, per davant, uns quants grans reptes: lluitar per aconseguir els recursos materials i humans necessaris per assegurar que no es tanclaran els centres educatius i que tot l'alumnat podrà tenir una educació presencial; repensar els continguts adequant-los a la situació actual; aturar l'intent d'apropiació per part de les empreses i bancs del nostre sistema educatiu; revertir les retallades i acabar amb la privatització que significa la doble xarxa.

Resumint, si com diuen, les crisis poden obrir noves oportunitats, cal aprofitar la situació actual per repensar l'educació i posar tots els mitjans tècnics, humans i organitzatius imprescindibles per poder-ho dur a terme. Cal que reaccionem com a societat i lluitem de valent per una educació que ens ajudi a millorar el món actual i a aconseguir societats més justes i menys desiguals. Només així aconseguirem un país en pau.

Rosa Cañadell.

**Llicenciada en Psicologia. Professora jubilada.
Ex-portaveu d'USTEC·STEs. Articulista.**

vulnerables. Moltes persones han perdut la feina i els ingressos econòmics, i els que no tenien estalvis no han pogut fer front a les despeses del dia a dia, les mensuals, el lloguer, les hipoteques o les diferents factures.

S'ha disparat la demanda de les persones que per alimentar-se han hagut de fer cua en llocs de dispensació de menjar o als menjadors socials.

Institucions internacionals preveuen que la desigualtat i la pobresa seran encara més evidents en els propers mesos, per això molts governs ja s'han apressat per anunciar ajuts i polítiques contra la pobresa.

La pandèmia provocada pel coronavirus suma ja moltíssimes víctimes mortals i milions d'infectats en el món, però a més a més preocupa com està agreujant la desigualtat i la pobresa.

L'Organització Mundial del Treball (OIT) ha pronosticat per aquest any la pèrdua de 12 milions de feines a temps complet a Europa, de forma definitiva o temporal.

Segons la ONU, en moltes parts del món, existeix el dilema de treballar, arriscant la salut, o perdre definitivament els ingressos. S'estima que al voltant de 2000 milions de persones treballen al sector informal; són persones que treballen sense contracte ni cap regularització que els protegeixi de pandèmies com la COVID-19.

Les desigualtats també es manifesten en la salut. Les persones que viuen en barris de nivell socioeconòmic més baix pateixen major nombre de contagis de COVID-19.

Manuel Franco, professor de Medicina Preventiva i Salut Pública de la Universitat d'Alcalà d'Henares i de la Universitat Johns Hopkins de EEUU, afirma que existeix una diferència de cinc vegades més contagis en zones de nivell socioeconòmic més baix que a d'altres que són més riques. Ell apunta l'existència almenys de tres causes possibles: en primer lloc, la **precarietat laboral**, si treballes cinc o sis dies a la setmana en horaris estrictament presencials, tens una més elevada exposició a contraure el virus; la segona causa serien les **condicions d'habitabilitat**, perquè no és el mateix confinar-se dues persones en un pis de 90m² amb dos banys, que sis persones en un habitatge de 50m² amb un bany (a

aquesta última causa se li afegeix l'**amuntegament** dels barris en les grans ciutats); i per últim, com a tercera causa tindríem que les persones que viuen en barris de nivell socioeconòmic més baix tenen més incidència de **malalties de base o cròniques**. En diferents estudis s'ha pogut mostrar com **existeix una diferència de fins a deu anys d'esperança de vida entre les persones que viuen en diferents barris de grans ciutats**.

Autores com Clare Bambra han introduït conceptes com el de **sindèmia**, que uneix sinèrgia i pandèmia, i que es refereix a l'amplificació d'una epidèmia per factors estructurals previs (patologies cròniques i determinants socials de la salut).

El col·lectiu Storydata, amb el suport de CRITIC ha creat un seguit de mapes propis que permeten buscar els casos i l'afectació de la COVID-19 per àrees bàsiques de salut (ABS, similar als barris a les grans ciutats, o agrupant municipis en els pobles més petits) de tot Catalunya amb el màxim detall.

El mapa elaborat demostra que el coronavirus amb dades acumulades des del juny, ha afectat més durament els barris amb menor renda per càpita i, alhora, més densament poblats a Catalunya. Podeu llegir en detall l'article¹ publicat a aquest diari.

ELS REPTES DEL FUTUR.

La crisi de la COVID-19 ha aconseguit aturar la vida tal com la coneixíem. El col·lapse provocat per la pandèmia ens ha situat davant d'escenaris d'incertesa on la por de la pèrdua de drets i llibertats o de la proliferació de gestos de caire autoritari semblen conduir-nos a un mateix lloc: la negació del futur.

Però aquesta situació també obre la possibilitat de canvis profunds i té la capacitat de revelar els límits d'un mode de vida que ha quedat trastocat per sempre. Què pot emergir d'aquesta crisi? Quines noves utopies, quines noves paraules necessitem per donar sentit i concretar el món que està naixent?

La reflexió s'ha de situar, també, en el context d'una transició ecològica i mediambiental en tensió amb les lògiques electoralistes i a curt termini, i planteja la necessitat d'una transformació en les consciències ciutadanes per fer front a aquest repte extraordinari.

En els últims anys, la democràcia ha experimentat transformacions que imposen la necessitat de reflexionar de nou i col·lectivament al voltant del seu

sentit i del seu futur. L'economia de mercat, l'expansió dels populismes —especialment dels que s'articulen des d'ideologies radicals de dreta— i altres patologies polítiques amenacen les institucions democràtiques.

Ara mateix és de vital importància tenir pobles i ciutats més ben preparats en serveis públics de cara al futur, recordant que les crisis econòmiques afecten de forma desigual la salut de la població i, precisament per això, s'ha de fer una crida al “manteniment de les polítiques de protecció social” amb una “mirada d'equitat” per intentar una màxima cohesió social.

EN L'ÀMBIT SANITARI AIXÒ ES TRADUEIX EN :

- Evitar la infradotació pressupostària crònica de la Sanitat.
- Que els recursos públics siguin efectivament públics, res d'externalitzacions, subcontractacions, o subvencions a la privada, que ja han mostrat com no només encareixen el servei per la pèrdua de diners en els traspassos, sinó que a més poden arribar a ser, i en tenim casos, nius de corrupció.
- Ara mateix l'equitat sanitària davant desigualtats en salut, seria aportar més recursos allà on hi ha més necessitats, és a dir, tenir ara mateix

més recursos d'atenció primària, rastrejadors, etc, on hi ha més contagis o risc dels mateixos.

– Fomentar unes polítiques que afavoreixin la formació del personal sanitari i una posterior retenció d'aquest potencial humà i intel·lectual, amb sous i condicions laborals més justes.

En conclusió, cal ajustar les polítiques públiques i evitar un augment de les desigualtats i la segregació, tant pel que fa a estratègies de Salut, així com en totes les polítiques.

Únicament així podem contribuir a una millor JUSTÍCIA i PAU socials.

Candi González Garcia.

**Infermera Hospital Germans Trias i Pujol.
Delegada sindical CATACT-CTS/IAC**

ENLLAÇOS:

- <https://news.un.org/es/story/2020/04/1473582>
- 1) <https://www.elcritic.cat/dades/mapa-de-la-covid-19-a-catalunya-barri-a-barri-69235>

ECONOMIA

Són els programes de rescat per a la COVID-19 una eina per assolir una situació de justícia i pau real?

Josep Nualart Corpas.

Investigador d'energia i clima de l'ODG(Observatori del Deute en la Globalització).

Actualment ens trobem enmig d'una pandèmia mundial, causada per la COVID-19. La seva aparició es va produir al mes de gener a la ciutat xinesa de Wuhan, que va començar a impactar el continent europeu i la resta de parts del planeta a mitjans del mes de març. Tot i decretar-se el confinament domiciliari per fer front a la seva expansió, aquesta malaltia va crear una situació d'emergència sanitària, la qual va derivar en altres emergències, com són l'econòmica i la social. La poca informació sobre la COVID-19 i la poca preparació per poder fer-li front ha fet que des de l'octubre s'hagin tornat a aplicar restriccions per part dels governs. Això ha suposat una nova afectació als diferents sectors econòmics, els quals ja s'havien vist afectats durant la primera onada que es va produir just abans de l'estiu. Aquesta situació ha fet que moltes persones estiguin patint per la inestabilitat laboral i d'ingressos en els pròxims mesos a causa de la gran incertesa sobre l'evolució i finalització del context de pandèmia en el que vivim.

Però aquesta no és la primera crisi econòmica del segle XXI. L'any 2008 es va produir l'última crisi econòmica-financera abans que aparegués la derivada de la COVID-19. Aquesta va suposar un gran impacte per a les economies d'arreu del planeta i per fer-hi front, els països van prioritzar rescatar urgentment als bancs, enlloc de la ciutadania, perquè el sistema econòmic-financer no deixés de funcionar. Això es va traduir en l'aplicació de polítiques d'austeritat i que limitaven l'endeutament, les quals van afectar més seriosament els països del sud d'Europa, com són Itàlia, Grècia, Portugal i l'estat espanyol. Aquestes polítiques limitaven principalment la despesa pública que podien fer els governs en serveis bàsics com la sanitat i l'educació.

L'aplicació més severa d'aquestes polítiques es va produir en els primers anys de la crisi, però les seves conseqüències encara les seguim patint. A més, la màxima institució econòmica de la Unió Europea (UE), el Banc Central Europeu (BCE), a partir

de l'any 2014 va començar a crear diners per oferir-los a un **interès**¹ molt baix als països i a les grans empreses per facilitar la sortida de la crisi. Tot i que podria percebre's com una ajuda encertada, el que passava és que es generava una falsa sensació de recuperació econòmica i, per tant, els organismes estaven menys preparats per a una nova crisi econòmica, com la derivada de la COVID-19.

Veient que aquesta fórmula no havia funcionat, el més coherent seria no tornar a repetir-la, però s'ha optat per utilitzar-la de nou, tot i que aquesta vegada es prioritza rescatar les grans empreses. Per fer-ho possible, el BCE ha creat un programa de rescats de 750.000 milions d'euros, 7.500 vegades el sou anual de Messi, per **comprar deute**² de les grans empreses. Paral·lelament, el banc públic de la UE, el Banc Europeu d'Inversions (BEI), també ha creat diferents programes per fer front als impactes econòmics generats per la pandèmia per un import total de 65.000 milions d'euros. En el cas de l'Estat espanyol, l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), que podria definir-se com el banc públic a nivell estatal, entre els mesos de març i juny va crear un programa de 100.000 milions d'euros per a autònoms, petites i mitjanes empreses (pimes) i grans empreses. Aquest programa es va ampliar amb 40.000 milions d'euros més, just després de l'estiu, juntament amb la creació d'un programa de 10.000 milions d'euros de la Sociedad Española de Participaciones Públicas (SEPI), organisme mitjançant el qual el govern de l'estat espanyol forma part d'aquelles empreses identificades com a estratègiques, per garantir que aquestes poden seguir sent viables econòmicament.

La font de conflicte de tots aquests programes és que ningú té criteris d'exclusió o condicions per accedir-hi. Això fa que empreses de sectors controvertits, com l'armamentista o dels jocs d'atzar se'n puguin beneficiar. A més, cal recordar que abans de l'emergència multidimensional ocasionada per la COVID-19 ja n'estàvem fent front a una altra que durant el 2019 va tenir molta rellevància i encara no hem aconseguit pal·liar, la climàtica. Per tant, la manca de criteris d'exclusió o condicions climàtiques i ambientals ha fet que grans empreses de combustibles fòssils i contaminants, com Repsol, CEPSA i Naturgy, ja se n'han pogut beneficiar. També caldria incloure criteris socials, de gènere i laborals per evitar que hi accedeixin grans empreses que a través de les seves pràctiques no compleixen amb els Drets Humans i opten per repartir els beneficis entre els alts càrrecs, enlloc d'invertir-los en millorar les condicions laborals de les persones tre-

balladores. A més, el procés d'atorgament d'aquests rescats s'està fent de manera opaca, ja que la informació és de difícil accés i tampoc es publiquen tots els detalls de com es realitzen aquestes operacions.

És cert que els diferents programes de rescat poden ajudar a fer front a l'emergència econòmica derivada de la COVID-19, però aquesta serà a curt termini i les principals beneficiades seran les grans empreses, i no la ciutadania. Per evitar repetir la mateixa falsa sensació de recuperació que es va donar després de la crisi del 2008 i garantir que l'aplicació dels programes de rescat generin impactes positius a mig i llarg termini, la seva gestió ha de ser democràtica, transparent, justa i amb escrutini públic. Això vol dir que la ciutadania té el dret d'accedir a tota la informació referent a l'atorgament dels diners i denunciar si aquests s'han destinat sense una finalitat d'interès general o se n'ha fet un mal ús. A més, si no es fa així, és molt probable que siguin les generacions joves i futures les que acabin pagant els plats trencats dels actuals responsables polítics.

Els poders de l'actual model econòmic-financer, **capitalista**³ i neoliberal, com són els bancs i les grans empreses, no permetran que es produeixi una gestió dels rescats que sigui democràtica, transparent, justa i amb escrutini públic. Tampoc deixaran que els diners d'aquests rescats vagin a àmbits empresarials que es trobin fora d'aquest espai de poder, com són les pimes i els autònoms, o a activitats econòmiques que tenen com a finalitat tenir un retorn social, com l'**Economia Social i Solidària**⁴ o les cooperatives. Sinó que s'esforçaran perquè aquests programes de rescat els serveixin per incrementar els seus beneficis. Aquest fet contrasta amb la identificació dels serveis bàsics i els **treballs reproductius**⁵ com a imprescindibles per poder fer front a la pandèmia i garantir unes condicions de vida adequades. Amb aquesta última reflexió i atent el context de pandèmia en el que ens trobem immerses, és el moment de replantejar-nos debats que posin sobre la taula si volem seguir en un model econòmic-financer que beneficia una minoria, com són els rics, o volem una transició ecològica i social que ens permeti posar la vida de les persones i del planeta al centre.

El debat en qüestió no és trivial. Per una banda s'ha de realitzar urgentment per incidir en les preses de decisions respecte els programes de rescat, que s'estan produint molt ràpidament, mentre que per l'altra ha de ser un debat profund i ampli que reculli les veus de totes les persones, especialment la dels col·lectius vulnerables i marginats de la societat. A

més, no hem d'oblidar que ens trobem en una situació d'emergència climàtica i que durant el 2019 es van determinar accions urgents per pal·liar-la, però que també necessiten d'un espai de debat profund i ampli perquè es fonamenti en la justícia.

En conclusió, és necessari que com a societat seguim de molt a prop els pròxims passos que es realitzaran en l'atorgament dels programes de rescat aprovats per les diferents institucions econòmiques. Per tant, hem de reclamar el dret d'accés a tota la informació i participar en el processos de presa de decisions per garantir que no es cometin els mateixos errors del passat, com els de la crisi del 2008. Sinó, sempre es tendirà a beneficiar els poders de l'actual model econòmic-financer, com són els bancs i les grans empreses. L'única manera d'assolir una justícia real en tots els nivells i que s'acostin a una situació de pau real passa per una transició ecològica i social que es basi en una gestió dels processos de presa de decisions que sigui democràtica, transparent justa i amb escrutini públic.

¹Interès: Quantitat de diners afegida amb la que s'ha de tornar un préstec. Acostuma a representar-se com un percentatge de l'import de diners prestat.

Ens cal un altre clic de ben diferent

Oriol Francesch i Llongueras
Docent i activista

Arran de la pandèmia de la COVID-19, hi ha grans empreses que han vist en l'àmbit educatiu una oportunitat per treure'n rèdit. Aquest és un exemple més de com el capitalisme ferotge hi va posant grapa, també, en les nostres escoles i instituts i en el nostre sistema educatiu.

Rebo, perplex, un correu que m'informa que el meu centre s'ha incorporat a la campanya *Un clic al cole*, una iniciativa d'Amazon que, sota el precepte de retornar el 2,5% de l'import de les compres a un compte virtual del centre, aconsegueix una quota de publicitat tremendament valuosa: entrar a les llars del conjunt de la comunitat educativa amb un *passi VIP* segellat pel nostre institut.

És el *Conte de la lletera* versió 2.0, la colònia industrial de la virtualitat; un despropòsit que no només obre les portes a la fidelització corporativista, sinó que s'assegura un negoci a mitjà i llarg termini.

Però clar, com eduquem en valors i drets quan la institució educativa pacta amb aquells que han vulnerat els drets laborals de més de 4.000 falsos autò-

²Compra de deute: Operació que realitzen algunes institucions financeres per cobrir el deute d'una empresa i millorar la seva reputació en el mercat. Les grans empreses són les que acostumen a beneficiar-se d'aquestes operacions.

³Sistema capitalista: Sistema econòmic, polític, social i cultural en què els mitjans de producció són privats, i té per objectiu la generació i acumulació de beneficis econòmics per part dels propietaris d'aquests mitjans. Aquest sistema només és possible gràcies a l'explotació del treball de les persones assalariades i l'externalització dels treballs reproductors (<http://lafede.cat/eticadelacura/glossari/?cat=10>).

⁴Economia Social i Solidària: Moviment que formula una proposta política de transformació social a través de la democratització de l'economia, l'autogestió del treball, la prioritització de les persones per sobre del capital (diners) i les relacions basades en la cooperació i la sostenibilitat de la vida (<https://pamapam.org/ca/ess/>).

⁵Treball reproductiu o de cures: Activitats destinades a atendre la cura (pròpia, de la llar o de la família) i a cobrir la gestió i manteniment de les infraestructures per tenir-ne cura. Bona part d'aquest treball no té assignat un sou, és majoritàriament femení i no està inscrit dins la lògica del mercat. És un treball que no està reconegut com a tal en la societat actual (<http://lafede.cat/eticadelacura/glossari/?cat=10>).

noms evadint més de 6 milions d'euros en cotitzacions (**segons Inspecció de Treball**)⁶ i que han estat condemnats per pràctiques deslleials en el **sector llibreter**⁷, portant les petites llibreries a la marginalitat?

L'infrafinançament que pateix l'educació pública des de les retallades i l'agreuament actual sofert per les noves despeses derivades de la pandèmia –assumides en els pressupostos ordinaris dels centres– no poden ser l'avantsala d'unes rebaixes de l'ànima de l'escola.

Clar està que aquest model d'èxit digital que representa Amazon encaixa perfectament en el marc de l'actual programa de formació mSchools, que ofereix mòduls i cursos per incorporar la telefonia

mòbil com una eina permanent de treball. Exemples en són l'«APPLiquem la tecnologia» i «Mobi-litzem la informàtica» per a 3r i 4t d'ESO.

Aquestes eines confeccionades pel Mobile World Capital (amb col·laboració d'institucions públiques i el lobby de la telefonia mòbil **GSMA**⁸) són les eines pedagògiques de penetració de la patronal del mòbil a dins l'aula i es complementen amb importants esdeveniments competitius per aquells projectes més «innovadors» per infants (com els Students Awards) i per escoles (com els Mobile Learning Awards).

No cal ser Ferrer i Guàrdia per ser capaç de veure i qüestionar els objectius i valors transmesos en aquestes propostes, no cal ser Simone de Beauvoir per adonar-se de la invisibilitat persistent de la dona en el món de la informàtica, ni cal ser Chico Mendes per evidenciar el curiós oblit d'aquesta formació referent a l'impacte ambiental que genera la tecnologia mòbil en tot el seu cicle de vida.

No esperem que Movistar expliqui a l'alumnat les plusvàlues obtingudes a base d'externalitzar costos realitzant cadenes de subcontractació de 3 nivells, ni que Nokia expliqui res sobre l'explotació il·legal del Coltan al Congo per poder fabricar els dispositius..., però com eduquem en valors i drets quan la via de treball de la cultura digital és únicament la mercantilista?

És evident que l'omissió de responsabilitat del Departament d'Educació, combinada amb la maquinària de les multinacionals del sector digital, ha deixat les TIC, les TAC i les TOG en mans del sector privat, i al conjunt de la docència (malgrat la nostra manca de formació i capacitació) i ens ha quedat gestionar els TOC, és a dir, els Trastorns Obsessius Compulsius de l'alumnat derivats de les males praxis de les actuacions anteriors.

L'exemple de com una empresa aprofita aquesta ommissió de responsabilitat pública el tenim amb el gegant de la Silicon Valley: Google. Primer va ser el buscador enciclopèdic online, després la plataforma de correu electrònic dels centres, posteriorment el facilitador de reunions virtuals i, finalment, el creador de GSuite for education, que a més d'incloure el Drive i el Classroom, incorpora tot el paquet ofimàtic i un munt d'eines dirigides als i a les docents, i a l'alumnat... i tot gratuït.

«Quan un producte és gratis, el producte ets tu». Queda clar que aquesta estratègia li permet a l'empresa assegurar-se una gran cantera de clients (ara infants i adolescents), li permet rendibilitzar inversions amb cobraments per capacitat d'emmagatzematge o serveis premium, o li permet la comercialització de dispositius propis com el Chromebook. Però sobretot li permet assolir el monopoli de les tecnologies educatives i si bé Google no és ni la

Fundación Vicente Ferrer ni tampoc una institució educativa, perquè vol acumular tanta database? No oblidem que Google és, bàsicament, una empresa de publicitat.

El desplegament del món digital a l'escola sense acompanyament de recursos humans ni econòmics s'ha caracteritzat per sistemes de connexió insuficients, maquinari que ràpidament és obsolet, sobrecàrrega dels docents, acceptació acrítica de la digitalització... i l'aparició de coordinacions TAC, una figura d'ordre *diví* que combina la formació de companys/es, la reparació del hardware, l'actualització del software, el seguiment de les xarxes d'intranet, fer de *medium* amb el núvol i, a part, seguir amb les pròpies tasques docents: una mena d'ésser prestidigitador dels 1 i els 0.

Aquest context terriblement injust, però, no pot servir de legitimació per Acords de Centre que ens evoquen a regalar els propis mitjans de producció perquè llavors, com educarem en valors i drets (digitals) o en la privacitat de dades quan cedim la digitalització del món educatiu al monstre de l'espionatge mundial?

Una possible resposta podria passar per, com a mínim, una formació crítica i una capacitació en usos responsables: una internet segura. I qui millor per parlar d'això que els especialistes de la seguretat! I és aquí on apareixen els cossos policials-militars, que no poden ni volen quedar fora de la cursa de legitimacions a l'escola, apareixen a l'aula uniformats i armats per substituir la funció docent i justificar, de pas, la seva necessària existència i bondat d'acció. Així Mossos d'Esquadra amb **Internet Segura**⁹ emulen les Polícies Locals amb l'Educació Vial o l'Exèrcit de les Forces Armades al Saló de l'Ensenyament.

Darrere queden els controls arbitraris de documentació o la repressió social al carrer, els abusos als CIEs o els excessos al Raval. Darrere queden els informes i les condemnes emeses pel Tribunal Europeu del Drets Humans que, any rere any, assenyalen l'Estat Espanyol per violència policial i **violació dels drets humans**¹⁰. Per molta garlanda que hi vulguin posar: **les armes no eduquen, les armes maten**¹¹.

Però aquesta estratègia tampoc ens ve de nou, almenys aquí a Catalunya, on des de fa ja uns anys persones vestides amb esmòquing i corbata entren als centres a difondre l'**Educació Financera**¹², o el que és el mateix, explicar a l'alumnat com demanar

un crèdit o quina és la millor fórmula per aconseguir la hipoteca dels seus somnis. Així, i per recomanació de la OCDE, la colla dels Fayné, Olíu, Botín i companyia promouen la paraula del *Tío Sam* i aconseguen la representació del seu accionariat.

Aquests són alguns exemples de com les institucions del poder miren de fagocitar el cos i l'ànima de l'educació per tal de perpetuar-se com a referents de la societat. Si és cert, i perillós, l'ús de l'autoritat social (l'escola) per blanquejar el domini (econòmic-militar) és encara més preocupant la modificació subtil, progressiva, irreversible i profundament absolutista de la xarxa que ens embolcalla: el canvi de paradigma, de valors, mitjans i mètodes, que guien l'acció pedagògica d'aquesta nova escola al segle XXI.

Inclusió en el món de l'exclusió, cooperació en el món de la competitivitat, suport mutu en el món de l'individualisme.

6<https://elpais.com/economia/2020-10-14/la-inspeccion-de-trabajo-obliga-a-amazon-a-dar-de-alta-a-casi-4000-falsos-autonomos.html>.

7<https://www.economistjurist.es/noticias-juridicas/un-tribunal-espanol-falla-en-contra-del-gigante-amazon-por-vulnerar-normas-de-competencia/>.

8«GSMA representa els interessos dels operadors mòbils a tot el món, agrupant a uns 800 operadors amb aproximadament 300 empreses de l'ecosistema mòbil, inclosos fabricants de dispositius i telefonia mòbil, companyies de programari, proveïdors d'equips i companyies d'Internet, així com organitzacions en sectors industrials adjacents.», extret de www.gsma.com.

9«Amb la nostra tasca volem contribuir de forma positiva en el cycle vital de la formació dels infants i els joves» anuncia el web dels Mossos d'Esquadra: https://mossos.gencat.cat/ca/detalls/Article/Internet-Segura_centres-educatius.

10És difícil posar una referència atesa la multiplicitat de fonts. Sols cal consultar el recull anual de les emissions fetes del TEDH o els informes de qualsevol observatori sobre drets humans.

11Lema de Desmilitaritzem l'educació, campanya amb més de 100 entitats adherides pel foment de la pau i l'educació

12«Educació Financera a les Escoles de Catalunya és conseqüència del projecte EFEP de la Comissió Europea, que es basava en una millor pràctica detectada a Escòcia on professionals del sector financer impartien tallers a alumnes adolescents. A EFEC els tallers són impartits per treballadors voluntaris vinculats a entitats financeres (professionals en exercici o jubilats) ...» Extret de www.efec.cat, on es senyalen a Caixa-bank, BBVA o Banc Sabadell com alguns dels col·laboradors.

CULTURA

La situació laboral de les músiques en la pandèmia: una precarietat crònica que toca fons amb la crisi del coronavirus

Albert Costa i Víctor Oller.
Portaveus de l'SMAC!

El passat març va esclatar la pitjor crisi que hem viscut les treballadores de la música i la cultura en general. Una crisi que està sent letal per a moltes de nosaltres i que accentua encara més la precarietat en què vivíem abans de la pandèmia. Una de les principals causes d'aquesta precarietat és que en aquest país es vulneren de manera flagrant els drets laborals més bàsics de les treballadores musicals. Es vulneren per gran majoria d'empreses privades, però el que és més greu... també les vulneren bona part d'administracions públiques, que es neguen a respectar la llei i trepitgen cada dia de manera conscient i deliberada els nostres drets laborals més bàsics.

La legislació que regula la contractació d'artistes a l'estat espanyol, el Reial Decret 1435/85, és infrin-gida a la immensa majoria d'actuacions que fem. Aquesta legislació estableix que la relació entre contractant i artista és laboral, i que per tant, la part contractant és l'encarregada de tramitar les altes a la Seguretat Social i d'assumir-ne les despeses deriva-des. Un altre dels pilars que protegeix els nostres drets com a treballadores és el Conveni col·lectiu estatal del personal de sales de festa i discoteques, que, entre altres coses, estableix uns salaris mínims per actuació. Un salaris mínims que són insultats cada dia a les sales de tot l'estat.

Les taules salarials del 2020 del conveni establei-xen un salari mínim per bolo de 125,23 € bruts, però la realitat és que en són masses, les sales en què es paguen 80 o fins i tot 50 € per actuació. A això, hi hem de sumar la manca de contractació laboral, de manera que en la major part dels casos se'ns obliga a entrar en una relació mercantil en què hem de presentar una factura o bé no hi ha una altra op-ció que cobrar en B, cosa molt freqüent i accepta-da socialment dins el sector. Amb la factura, se'ns deneguen els drets que tenim com a treballadores i assumim els costos empresarials de contractació i, cobrant en B, evidentment, se'ns fa renunciar a la cotització i, per tant, a qualsevol prestació contri-butiva: maternitat, atur, malaltia, jubilació...

I, de sobte, en el marc d'aquesta situació ja a la vora de l'abisme, arriba la COVID-19, un torpede a la línia de flotació d'una embarcació que ja feia aigües per tots els costats. Arriba una situació que posa en evidència la immensa fragilitat de la nostra professió i l'abandonament de la cultura per part de les administracions públiques.

Els mesos del primer confinament van ser mesos de desesperació absoluta. S'anaven suspent tots els concerts, molts dels quals, com acabem de dir,

eren relacions mercantils o pagaments en B, i per tant no existien en la realitat laboral. Vèiem com moltíssimes companyes no tenien (ni tenen encara) cap tipus d'ingrés. Es feien promeses absurdes de “reprogramació” d'actuacions sense cap garantia. De cop se'ns demanava que regaléssim la nostra feina en concerts en *streaming* a través de grans plataformes que s'enriqueixen amb el nostre treball sense cap regulació.

Van ser mesos d'un intens treball dels sindicats i organitzacions de base, posant desenes i desenes d'hores del nostre propi temps per intentar aconseguir millores per a totes les nostres companyes. Mesos de frustració, veient com cada mesura que sortia de les diferents administracions mostrava, un cop més, el complet desconeixement que es té de la nostra professió i de la nostra realitat laboral. Mesos d'impotència, d'haver de veure que primer se salven les empreses i després, si sobra alguna engruna, es llença a les treballadores.

Degut a la idiosincràsia de la nostra professió, ni tan sols vam poder accedir de manera generalitzada a les prestacions d'atur ordinàries, ni a les prestacions d'atur creades expressament per pal·liar els efectes de la crisi (prestacions d'atur derivades d'un ERTO, de la finalització d'un contracte temporal de durada superior a dos mesos o d'un fix-discontinuu, etc.). El nostre dia a dia són altes i baixes puntuals per cada dia d'actuació, i no contractes laborals indefinits que, un cop aturat el país arran la declaració de l'estat d'alarma, ens permetessin accedir a l'atur.

La lluita per aconseguir el reconeixement de la nostra intermitència per poder accedir a les prestacions d'atur va ser cabdal durant els dies del primer confinament, i gràcies a aquesta lluita i a iniciatives com l'apagada cultural (#Apagóncultural), el govern de l'Estat va rectificar la seva falta de respecte inicial, després d'afirmar que no ens enfrontàvem a una crisi cultural, i va habilitar un accés extraordinari a la prestació d'atur per a artistes.

Tot i això, el que vam aconseguir són només engrunes. Quatre o sis mesos de prestació de mínims davant d'una crisi que tot apunta que pot durar anys, a més de les traves burocràtiques d'accedir a la prestació. Cal recordar que moltíssims concerts encara avui dia es paguen en B i, per tant, moltes treballadores de la música s'han vist excloses de les prestacions d'atur per aquest motiu. I tampoc s'han salvat totes aquelles que havien presentat factures,

ja que algunes de les falses cooperatives de facturació o empreses pantalla no donaven d'alta les treballadores en règim d'artistes, sinó en règim general, negant així la nostra condició de treballadores de la música i quedant, una vegada més, excloses dels barems que regulen les prestacions.

La realitat és que hi ha centenars de treballadores de la música que, des del 13 de març, es troben sense cap tipus d'ingrés econòmic i que tenen per davant molts mesos encara d'incertesa i desert cultural i que es veuen abocades i obligades per les administracions a canviar de professió. S'han fet grans esforços per demostrar que la cultura és segura a nivell sanitari, i en moments de màxima vulnerabilitat i fort aïllament social són imprescindibles els espais d'expressió cultural per garantir el benestar emocional de les persones del nostre país. Ara més que mai, la cultura és un bé essencial.

Davant les últimes restriccions imposades pel govern de la Generalitat, convoquem una concentració davant del Departament de Cultura i hem elaborat un manifest de mínims, juntament amb les companyes de **TECNICAT** i **ATECAT**. Reclamem de manera urgent:

1. **Ajudes directes per a totes les treballadores de la cultura** que ens permetin viure dignament. És el moment d'establir una renda bàsica universal per a totes les persones del país.
2. **Pagament íntegre** per part de la Generalitat de **totes les actuacions cancel·lades o ajornades** arran de les últimes mesures restrictives que s'han imposat i que s'imposin en un futur.
3. **Que es posi immediatament en funcionament la taula de treball interdepartamental de les treballadores de la cultura** aprovada pel **Parlament**. Aquest ha de ser l'espai on consensuar amb els sindicats culturals noves ajudes i mesures i futurs plans de recuperació cultural, i ha de ser l'espai de treball col·lectiu que acabi amb la precarietat endèmica de les treballadores culturals.

***SMAC!**: Sindicat de Músics Activistes de Catalunya neix el 2016 i és una organització que lluita per la defensa i millora dels interessos de les músiques, entenent com a músiques aquelles persones que es dediquen tant a la creació com a la interpretació musical.

JUSTÍCIA CLIMÀTICA

L'ús brut de l'energia eòlica

Marta Martínez

Membre de la Plataforma per la Defensa de la Terra Alta

L'HERÈNCIA

La Terra Alta ha heretat un territori que ha estat modelat per pagesos. Amb esforç van crear un paisatge compost per un mosaic agroforestal de vinyes, oliveres, ametllers i boscos mediterranis. A les zones més abruptes i muntanyoses on l'humà no ha sigut capaç de modificar el paisatge, s'obren pas les formacions d'alt interès geològic i natural com són el Parc Natural dels Ports i les Serres de Pàndols i Cavalls.

Fa 20 anys, ens van arribar al territori unes propostes amb un caire "eco" que es projectaven com la solució a la regressió que presentava la comarca (una de les zones amb més despoblament i més pobresa de Catalunya). Fruit d'allò, l'altiplà de la Terra Alta va permetre alterar el seu paisatge per construir un total de 9 centrals eòliques amb 148 aerogeneradors; aquesta és l'herència que alguns van decidir deixar pel futur.

Doncs bé, ja estem al futur. Tot i el suposat progrés que es va prometre, s'ha evidenciat que l'aportació d'aquests projectes és pràcticament nul·la al territori, a més, no s'està complint ni amb els objectius previstos per la Generalitat de Catalunya ni amb les promeses redactades pels promotors dels respectius projectes. S'ha vist com aquest model de promoció del paisatge industrialitzat, és incompatible amb l'aposta d'un model turístic sostenible, l'enoturisme, el desenvolupament agrari i la conservació del valor paisatgístic de la zona.

Aquest fet ha provocat que actualment la comarca decideixi caminar cap a un model on a les zones exemptes de l'agressió eòlica, el paisatge, la tranquil·litat, un entorn natural verge i el benestar siguin les verdaderes fonts de la riquesa.

EL DESEQUILIBRI I LA DESIGUALTAT

Si observem un mapa d'implantació eòlica, la Terra Alta (el 2,31% de superfície del país) produeix el 25% de la potència eòlica instal·lada en tota Catalunya. Tot i això, és un dels territoris més despoblats i menys industrialitzats i per tant, presenta uns dels consums energètics més baixos.

Aquest desplegament massiu no planificat i no participatiu de les energies renovables genera desequilibri, desigualtat i conflictes territorials.

Actualment, els sectors econòmic, social i polític de la comarca s'han unit per poder fer front a aquest tipus d'agressions que encara estem patint a dia d'avui. Durant aquest últim any a la comarca se li han presentat la projecció d'11 noves centrals eòliques que es sumarien a les 9 en funcionament.

Aquesta lluita constant no és gratuïta, un territori amb pocs recursos no hauria d'estar defensant-se de la Generalitat, presentar en menys d'un any 11 documents tècnics (un per projecte eòlic) on a cadascun s'hi han hagut d'especificar tots aquells arguments defensors del medi natural, paisatge i memòria històrica, el consens polític territorial, l'impacte econòmic... aquest esforç i lluita constant només debilita el territori.

Està clar que aquest model només pot crear desavinences i conflicte i que s'hauria de buscar un model amb una planificació acurada, que propiciï que la producció energètica sigui a les zones properes on més consum energètic hi ha, un model descen-

tralizat, que generi empatia amb les zones rurals, que fomenti l'autoconsum, el decreixement, la participació ciutadana i eviti la massificació eòlica tal com la presenta la comarca de la Terra Alta.

L'ENERGIA RENOVABLE ÉS UN NEGOCI

Ja fa temps que s'està dient, fins i tot ho diuen les grans empreses productores: estem davant d'una gran bombolla d'especulació d'energies renovables. A més el 66% de l'energia renovable del país està en mans de, només 6 empreses, cinc de la patronal energètica, més Acciona. L'energia renovable és un negoci i les zones despoblades i rurals són un bon lloc per implantar-la. Les grans empreses hi troben sòls barats i administracions i propietaris amb pocs recursos, fàcils d'enganyar i seduir amb petites engrunes del negoci final.

BIODIVERSITAT

Si realment estem conscienciats i conscienciades sobre l'impacte que té l'humà sobre el planeta, hauríem de fixar-nos en la Biodiversitat. Més enllà de la lluita pel canvi climàtic, el medi natural presenta una crisi en la biodiversitat, estem causant una de les més grans extincions d'espècies. Tot i que, la defensa de la biodiversitat hauria d'anar de la mà de la transició energètica i hauria de ser la principal preocupació, actualment veiem com s'estan implantant polítiques que prioritzen més arribar a una xifra de producció d'energies renovables que no pas buscar una implantació sostenible pel patrimoni natural.

L'energia eòlica, tot i anomenar-se neta, presenta diverses afectacions, una de les més evidents és al paisatge. A més, en el marc de la biodiversitat, les centrals causen un fort impacte sobre els rapinyaires i quiròpters. S'ha de tenir en compte que en aquests grups hi ha diverses espècies protegides i en perill d'extinció.

Creiem que la transició energètica és important, però ha de tenir en compte la biodiversitat, els espais naturals protegits i no ha de propiciar la desigualtat i debilitament de les zones rurals. Només així podem parlar de Justícia Climàtica i només amb Justícia Climàtica hi pot haver Pau.

VIDA I

Confinades, però no aïllades!

L'arribada de la COVID-19 al nostre territori es va traduir, entre d'altres coses, en una primavera sota un estat d'alarma i un estricte confinament de la població a les seves cases. Gairebé d'immediat van néixer, a pobles i ciutats, nombroses xarxes veïnals de solidaritat (Xarxes de suport mutu) amb les persones més vulnerables. A més a més, col·lectius i organitzacions preexistents van oferir, també, les seves mans i la seva experiència per poder acompanyar aquestes persones.

Entrevistem els i les membres del col·lectiu manresà La Canal i al col·lectiu de persones de la Xarxa de Suport Mutu que va sorgir a Manresa i que segueix en actiu i en constant evolució.

XARXA DE SUPORT MUTU:

1. Quines van ser les raons que us van portar a crear la Xarxa de suport mutu?

Diverses persones, actives en col·lectius transformadors del Barri Antic de Manresa, davant l'aturada total d'activitats per l'estat d'emergència implantat el 13 de març a tot l'estat, i amb la consciència que al barri hi havia necessitats creixents desateses, van impulsar la creació d'aquesta xarxa. La Xarxa, articulada per barris, es va fer visible gràcies a missatges de

whatsapp que es feien córrer per diversos grups. A finals de març hi havia o s'estaven creant grups de suport mutu als barris de Vic-Remei, Escodines, Vall-daura, plaça Catalunya, Barri antic i Poal-Parada.

2. Quines tasques van fer durant el primer confinament? Quines mancances van haver d'afrontar?

Tenint en compte que ningú es podia veure al carrer i la gent només es trobava anant a comprar, es van detectar mancances de persones conegudes i molt pròximes, sobretot d'alimentació. També hi havia problemes pel que fa a la situació legal, el contacte amb els serveis socials els proporcionava menjar directament a les persones que ho demanaven, es feien rentadores, es portava aigua. Es contactava amb les botigues perquè fessin donacions de productes, després s'hi van posar guardioles per aconseguir fons per comprar menjar...

3. Un cop va acabar el confinament al juny, van decidir seguir en actiu. Per què? Quines tasques/funcions heu fet des d'aleshores?

Vam veure molt clarament que les necessitats no s'acabaven, sinó que estaven creixent. Hi continua havent moltes persones sense feina, sense una llar

en condicions o sense llar directament, sense menjar, sense possibilitats de cuinar, sense aigua potable, sense roba.

Per bé que la recollida i distribució d'aliments ha estat l'activitat que probablement més temps i persones ha ocupat, i que s'ha dedicat molt esforç a aconseguir fons econòmics, ja des de les primeres assemblees en línia va quedar clar que es tractava de fer suport mutu, i que també es necessita companyia i acompanyament, companys de diversió... El mes de maig es van crear les comissions que ens han permès organitzar-nos: recollida d'aliments, benvinguda, tresoreria, serveis socials i pressió a les institucions, difusió i TIC.

Des de la jornada de reflexió del 3 d'octubre aquestes comissions s'han reorganitzat amb la idea que tot el treball sigui en benefici mutu de tothom que hi participa.

4. D'on surten els recursos materials i humans?

La xarxa funciona a tots els nivells i per a totes les funcions a partir de persones voluntàries que van assumint papers diversos tal com es va veient que es funciona millor per fer aquest suport mutu al barri. Els fons econòmics venen de donacions que anem tenint, algunes al compte corrent que s'ha donat a conèixer, altres per les guardioles de les botigues i de persones anònimes. Igualment importants són totes les botigues on anem a buscar els excedents que repartim entre tothom qui és membre del grup i hi aporta el seu gra de sorra.

5. Teniu contacte amb l'administració? Què li demanaríeu?

L'Ajuntament ha estat l'encarregat de gestionar la cessió del local de La Canal per poder centralitzar l'organització i el repartiment d'aliments. A més, hem tingut alguna reunió amb els Serveis Socials i la regidora d'Acció i Inclusió Social. Som conscients que estem suplint mancances de l'administració, que sembla estar saturada o bloquejada per dur a terme tot allò que té encomanat. De l'alimentació a l'empadronament, la salut i l'educació són temes que haurien d'estar garantits. Si ho plantejem des d'un punt de vista assistencial, nosaltres només hi podem fer pedaços. Com a suport mutu en el veïnat, en canvi, podem ajudar-nos a conèixer els recursos disponibles. També volem anar en aquest sentit.

6. I amb altres xarxes com la vostra? Teniu contactes amb altres col·lectius de la ciutat? I més enllà de Manresa?

Al mes de març es van crear diversos grups de suport, dels quals ara només en som dos d'actius, pel que sabem nosaltres. Sí que tenim contactes, interactuem amb altres col·lectius i tenim plantejaments molt semblants, per exemple amb l'hort popular La Corretjola o l'Ateneu la Sèquia. En relació amb La Canal ha sorgit l'Espai d'Escolta Emocional, per exemple.

Justament, rebrem una subvenció del Projecte Lliures i hem cregut que la millor manera de fer-la operativa és repartir-la entre col·lectius ja existents a la ciutat, perquè ens hem adonat que hi ha una xarxa forta de col·lectius socials que ja gestionen temes legals (Espai de defensa legal, d'educació (Escola Popular de Formació Política, espai Alqua, escola Soror, Escola Popular de Manresa), d'habitatge (la PAHC Bages), etc., uns temes que a nosaltres ens preocupen especialment. Per la seva banda, preveiem augmentar la relació amb la Xarxa d'Estructures Populares i Comunitàries, dins la qual ens sentim inclosos.

Fins ara, el treball conjunt més intens, però, s'ha dut a terme des del mes de maig amb l'Associació de dones Al Noor, que actualment treballa sobretot amb joves marroquins que no tenen ni les necessitats més bàsiques solucionades, com ara menjar cada dia o tenir un sostre. Amb aquesta associació hem treballat colze a colze, sobretot a l'hora de repartir menjar, i l'Associació va tenir un paper protagonista els mesos d'estiu, juntament amb altres persones molt concretes, perquè la majoria de voluntàries no participaven de manera tan regular.

7. El fet de participar en aquesta xarxa us ha fet replantejar la forma de vida que heu fet fins ara? Per què?

No puc parlar en nom de tothom, però a més d'un i una, sí. Ens hem pogut adonar i compartir situacions que només coneixíem de lluny, coneixem noves maneres de viure, d'entendre les relacions, les necessitats. També hem fet amistats i coneixences molt diverses. Hem ampliat món, vaja.

8. Com hi pot col·laborar la població?

En bastantes botigues del barri hi ha guardioles on es pot fer una aportació econòmica. També hi ha cartells amb el número de compte. Les mateixes bo-

tigueres i botiguers ja ens estan ajudant molt. I ells us poden fer entrar al grup de whatsapp general, mitjançant el qual es va sabent què fem.

9. I a l'escola? Quins valors i quins coneixements penseu que es poden promoure donant a conèixer la vostra experiència?

Més que fer-la conèixer en un dia de classe, caldria pensar com traslladar d'una manera directa i viscuda l'experiència que estem fent cada dia de fer-nos costat els uns als altres, de compartir el nostre temps, les nostres habilitats, de conèixer com viuen i veuen el món persones que tenim a prop, però que ens poden passar desapercebudes si no tenim l'oportunitat d'acostar-nos-hi.

COL·LECTIU "LA CANAL":

1. Quin és l'origen del col·lectiu La Canal? Com el definiríeu? Fèieu tasques prèvies al confinament?

La Canal és una proposta activada a través de l'AN-TIC i l'Ajuntament de Manresa amb el suport de la xarxa europea URBACT Re-grow city amb l'objectiu de dinamitzar el Centre Històric de Manresa a partir d'accions sorgides des de la ciutadania. Inicialment va començar com un grup de veïns i veïnes que es reunien per aconseguir un barri amb més cohesió social i resoldre les necessitats sorgides.

Ens organitzem per equips d'acció coordinats a través d'un equip motor. Aquest, fa de facilitador de la gent que vol participar a La Canal, comunica de forma conjunta i garanteix la gestió de l'espai, dels horaris, les claus, etc. i fa de mediador, quan cal, amb l'Ajuntament.

Els grups d'acció treballen en accions específiques, puntuals o regulars. S'autoorganitzen segons les seves necessitats i inquietuds. No manen sobre ningú ni ningú els fa la feina. No depenen del grup motor, només s'hi coordinen per a la gestió de l'espai i per comunicar, si cal.

Abans del confinament La Canal no tenia un local propi i ens trobàvem en diferents espais de la ciutat. Ara, però, hem aconseguit un local cedit pels propietaris on podem, per fi, fer-hi accions més recollides.

Abans de la pandèmia els grups d'acció eren diversos. Alguns exemples són:

- Joves i Mercat: amb la idea de revitalitzar el Mercat Puigmercadal de Manresa (incentivant el

consum local) i acollir, alhora que integrar, el col·lectiu de joves no acompanyats de la ciutat. Vam fer una jornada al Mercat amb concert, menjar àrab (un taller de cous cous que van realitzar joves marroquins) i una jornada d'intercanvi amb persones de diferents nacionalitats al Mercat que va ser un èxit en els objectius de: donar vida i donar a conèixer el Mercat alhora que treballant per la cohesió social.

- Barri Bell: iniciativa per dotar els botiguers d'eines per a una millor cura de la neteja dels carrers i una campanya de comunicació a tot el barri sobre civisme, neteja i respecte pels espais compartits.

També hi havia altres comissions amb la idea de crear espais infantils on ara hi ha zones mortes, accions directes per a millorar l'aparcament de la ciutat i d'altres.

Abans del confinament s'estaven creant noves comissions i idees que començaven a caminar com:

- Grup de teatre.
- Grup de guitarra.
- Cartellera d'intercanvi.
- Punt d'informació i de trobada per l'associació de salut mental Activament.
- Grup per aprendre a cosir i maquejar roba.
- Ludoteca.
- Punt de trobada per jugar a escacs i jocs de taula.
- Taller d'esmorzars.
- Taller de Cuina.

El gruix de La Canal estava creixent però, de cop i volta, tot es va aturar.

2. Quines tasques vau fer durant el primer confinament? Quines mancances vau haver d'afrontar?

Amb la Pandèmia tot es va parar, justament en el moment que aconseguíem el nou local. En ple confinament, però, vam detectar que certes xarxes de suport –especialment d'alimentació– necessitaven un espai on emmagatzemar i repartir els aliments i tot allò que estaven necessitant. Aquesta obligació ens va permetre obrir el local i adequar-lo per a aquesta tasca, grup de suport que encara ara continua actiu. A banda d'això, en ple confinament, no vam poder realitzar més tasques que aquesta.

3. Un cop acabat el confinament al juny, vau decidir seguir en actiu. Perquè? Quines tasques/funcions heu fet des d'aleshores?

Un cop acabat el confinament vam adaptar el local amb la col·laboració de l'Ajuntament i, a part del grup de suport, hem pogut desenvolupar-hi algunes altres activitats: Espai d'Escolta (trobada de gestió emocional i cohesió veïnal), Restart Party (on diferents enginyers electrònics ensenyen a arreglar aparells espatllats a veïns i veïnes per a donar-los una segona vida) i d'altres. Tot i això, amb les limitacions sanitàries, com que és un espai força tancat (sense gaire ventilació), ara per ara no podem portar a terme gairebé cap de les tasques comentades anteriorment.

Seguim en actiu perquè creiem imprescindible una organització veïnal independent de les institucions que aposti per realitzar accions de cost 0 i, així, millorar la vida de les persones i fer emergir noves oportunitats per a que estimem més el lloc on vivim i puguem formar-ne part de manera activa i col·lectiva.

4. D'on surten els recursos materials i humans?

Abans de tenir local vam fer molta feina sense gastar gairebé res de pressupost. Inicialment hem tingut alguna petita ajuda del projecte europeu Re-grow City. A banda d'això, la resta d'accions les desenvolupàvem amb les mans i recursos de qui s'arremangava.

Ara tenim un local. Aquest és un espai cedit pels seus propietaris de manera gratuïta, amb el suport de l'Ajuntament de Manresa que s'encarrega de condicionar-lo fent petites reformes i tenint un cert control de les claus d'aquest local, alhora que manté comunicació amb els propietaris. La resta de recursos vénen de les ganes de les persones que formen part de La Canal, demostrant que es poden fer grans canvis a un poble amb pocs recursos i moltes ganes.

5. Teniu contacte amb l'administració? Què li demanaríeu?

En aquest cas vam aconseguir que l'Ajuntament de Manresa signés un contracte de responsabilitat civil pel local i ens recolzés en la seva cessió, tot i que mantenint-se al marge de l'activitat a La Canal amb l'objectiu de continuar amb aquesta acció lliure de veïns i veïnes. A qualsevol administració li demanem que continuï obrint espais semblants i apoderant el poble alliberant-lo d'aquesta verticalitat a la que estem acostumats, la qual només provoca una sensació de dependència cap a l'administració qui, normalment, s'erigeix amb actitud paternalista i "infantilitzadora" del poble.

6. I amb altres xarxes com la vostra? Teniu contactes amb altres col·lectius de la ciutat? I més enllà de Manresa?

A La Canal hi tenim el Grup de Suport Mutu i la majoria de persones que estem a La Canal també participem en molts d'altres projectes o iniciatives de la ciutat, alhora que també coneixem i n'aprenem d'altres projectes semblants contínuament.

7. El fet de participar en aquest col·lectiu us ha fet replantejar la forma de vida que heu fet fins ara? Per què?

Personalment crec que moltes de les persones que hi participem o hi hem participat ja fa temps que entenem la vida –o la volem entendre– amb aquests valors col·lectius i socials. Amb aquest projecte, com amb d'altres, hem comprovat que la participació activa de proximitat xoca amb la individualització social a la que estem acostumats. L'objectiu inicial era tan petit com crear fets que ens permetin saludar a veïns i veïnes a les que abans ni veïem. Aquesta sensació de conèixer una persona que abans era anònima és revolucionària. Et sents més cuidat al teu barri i notes com, a poc a poc, te n'adones que el poble pot fer moltes més coses de les que es pensa.

8. Com hi pot col·laborar la població?

Formar part d'aquest grup és voluntari, només cal posar-se en contacte amb nosaltres a l'e-mail lacanalmanresa@gmail.com o a l'Instagram <http://www.instagram.com/lacanalmanresa> i, sobretot, estar disposat a arremangar-se.

9. I a l'escola? Quins valors i quins coneixements penseu que es poden promoure donant a conèixer la vostra experiència?

Els valors que podria compartir aquest projecte a una escola serien: cohesió social en el sentit més ampli, com canviar la mirada cap a la gent desconeguda i estigmatitzada, autoestima individual i grupal a partir de sentir-te reconegut i part d'un col·lectiu, consum de proximitat i conscient en contra de les grans superfícies i mercats digitals, la cura del medi ambient i dels espais compartits, les ganes de compartir vivències, històries vives i tot allò que puguem intercanviar perquè a ningú li falti res que necessiti per tenir una vida digna, entre moltes d'altres coses.

VIDA II

Com canalitzem la ràbia? suport mutu i organització

Xarxa de Suport mutu de l'Eixample Esquerre i
Maria -Membre d'Arran de l'Eixample Esquerre-

Des de l'inici de la desescalada del primer confinament, les institucions burgeses han anat articulant un discurs contra la irresponsabilitat del jovent en la pandèmia: des dels joves que surten de festa fins als que roben al Decathlon després d'una manifestació incendiària.

Convé recordar, però, que aquest mateix jovent hem estat protagonistes d'aquesta crisi des de l'inici. Al barri de l'Esquerra de l'Eixample, fou l'assemblea de joves de l'Esquerra Independentista, Arran, qui va impulsar la Xarxa de Suport Mutu el març del 2020. Va ser justament després del tancament de les escoles, quan moltes famílies es trobaven davant d'una crisi de cures: seguir treballant mentre els infants i la gent gran són a casa (amb el risc que suposa deixar els infants amb els avis i àvies). Més enllà de la reflexió sobre la posició de les dones i la invisibilització de les tasques reproductives per part de l'Estat en mesures com aquesta, veiem com és el jovent qui es bolca i se solidaritza amb la si-

tuació de la resta de treballadores. Així, al principi ens centrem en les tasques de cura d'infants i gent gran i poc a poc es va ampliant: consultes sanitàries, assessorament laboral davant l'allau d'ERTE i acomiadaments, acompanyament psicològic i contra la violència masclista i finalment, repartiment d'aliments i productes de primera necessitat. Des de març fins a l'agost, per la Xarxa de Suport Mutu de l'EE han passat 250 famílies, de les quals més de 100 ateses per la Xarxa d'Aliments i 300 voluntaris, la majoria joves.

L'objectiu de la Xarxa de Suport Mutu és reconstruir estructures de solidaritat obrera que han anat desapareixent amb l'ofensiva neoliberal, arribant allà on les institucions no arriben i mai hi arribaran pels seus propis interessos i la seva estructura mateixa. Des de l'inici de la pandèmia hem entès que ens trobem en un conflicte polític, perquè les mesures que es prenen des de l'estat capitalista mai no són neutrals. Durant anys, hem vist retallades en

sanitat i educació, reformes laborals per precaritzar la classe treballadora i endeutament per rescatar bancs. Aquest desmantellament dels serveis públics ha provocat que amb la pandèmia “només” es puguin aplicar mesures repressives: confinament, toc de queda, augment de les forces policials... Però la possibilitat de reforçar sanitat i educació, d'introduir més mesures d'alleugeriment social hi segueix sent. Si no es prioritza és perquè la classe treballadora no tenim prou força per imposar-ho. Amb la pandèmia hem pogut veure l'esquelet del capitalisme, la seva cara més crua: haver de seguir anant a la feina i fer activitat productiva, per davant de les tasques reproductives (cura de malalts, d'infants...), de l'oci i del lleure. Tot això quan sabem que amb totes les mesures repressives la mobilitat baixa poc, i que on es produeixen més contagis són als centres de treball i als trasllats associats. Per això, la Xarxa de Suport Mutu parteix de la crítica aferrissada a la gestió neoliberal de la pandèmia, però entenent que la resposta és l'organització i la solidaritat entre

la classe treballadora, al marge de les institucions burgeses, per sortir reforçades d'aquesta crisi.

Com a classe, tenim tots els motius per estar enriades: ens obliguen a seguir sent productives mentre tota la resta s'atura, a pagar les conseqüències de la crisi amb acomiadaments i retallada de drets. Per això, des de l'Esquerra (i aquí em refereixo a l'Esquerra de debò, no la socialdemocràcia traïdora i oportunista al govern) hem de ser on hauríem de ser sempre, al costat de la nostra classe, catalitzant la ràbia i organitzant-la.

<https://www.naciodigital.cat/noticia/210800/tancament-bars-crides-al-teletreball-reduit-menys-mobilitat>
<https://www.lavanguardia.com/vida/20201027/4936966239/fuerte-aumento-de-contagios-en-adultos-asociados-a-la-movilidad-laboral.html>

MILITARITZACIÓ

Antimilitarisme i pandèmia

Mariano Flores i Jordi Muñoz
Membres de la Campanya Desmilitaritzem l'Educació

LA MILITARITZACIÓ DE LA PANDÈMIA

El protagonisme atorgat a l'Exèrcit, a la Guàrdia Civil i als cossos policials

“Vamos a ganar esta guerra, ¿verdad, general?”, va dir contundent Margarita Robles, ministra de Defensa, adreçant-se al Jefe del Estado Mayor de la Defensa (JEMAD), el general Miguel Ángel Villaroya, el passat 26 d'octubre en una polèmica festa de lliurament de premis organitzada pel diari El Español. La ministra Robles, emprant en el seu discurs un notori estil marcial, es referia a la pandèmia global, a la malaltia per coronavirus (COVID-19). “Vamos a ganar esta guerra, ¿verdad, general?”.

A mitjans març, quan el govern de l'Estat espanyol va declarar per primer cop l'estat d'alarma, va sorprendre i indignar, per incongruent i absolutament esperpèntic, el protagonisme que des del primer moment el govern espanyol va atorgar als militars, a la Guàrdia Civil –paradoxalment anomenada la Benemèrita– i als diversos cossos policials a les rodes de premsa. Des de bon principi, el moviment antimilitarista –les entitats i organitzacions que treballam pel foment de la pau– vam rebutjar i denunciar categòricament aquesta visibilitat, la presència persistent dels alts comandaments de l'Exèrcit i de la resta de cossos armats als mitjans de comunicació assumint un protagonisme que no els pertocava a ells, sinó a l'equip estatal de coordinació de l'evolució de la pandèmia,

a persones de l'àmbit científic expertes en epidemiologia i en recerca, al sector sanitari... i, evidentment, als i a les responsables polítics del govern, en lloc de donar veu a les Forces Armades. Tot plegat, inaudit. En cap dels estats del nostre entorn s'havien vist aquest tipus d'imatges que, malauradament, en massa ocasions han evocat temps pretèrits i un patètic anacronisme.

Tot indica que aquesta posada en escena –que va perdurar força temps– es va plantejar com una maniobra de màrqueting militar, una operació de maquillatge de l'Exèrcit, i també de la Monarquia, ambdues institucions

hereves del franquisme i amb una percepció força deteriorada els darrers temps en molts àmbits. Vin-dria a ser la versió “casolana” de les anomenades missions internacionals de pau –“d’ajuda humani-tària”, en diuen–, que l’Exèrcit espanyol ha dut a terme els darrers anys enviant tropes a determina-des zones en conflicte bèl·lic. I això, sens dubte, en alguns sectors socials té una incidència amb con-notacions positives i es valora satisfactòriament. Per tant, és molt important explicar que el despla-gament d’efectius militars a l’Estat espanyol durant aquests mesos de pandèmia ha estat ínfim respecte el nombre de personal dels serveis, organitzacions i cossos civils d’emergència. I en canvi, intencionada-ment, s’ha posat el focus mediàtic en la Unidad Militar de Emergencias (UME) sobredimensionant la seva tasca –muntatge d’equipaments o desinfectió de determinats espais–, amb un clar objectiu: aprofitar les circumstàncies per intentar “blanque-jar” una mica més la imatge de les Forces Armades.

El Govern de Catalunya no ha estat una excepció a l’hora d’escenificar en algun moment una para-fernàlia uniformada similar. Cal recordar la roda de premsa del passat 25 d’octubre en la qual Mi-quel Sàmper, conseller d’Interior de la Generalitat, va comparèixer acompanyat del comissari en cap

dels Mossos d’Esquadra, Eduard Sallent, i del sub-director general de Protecció Civil de Catalunya, Sergio Delgado, per comunicar la restricció de la mobilitat nocturna, eufemisme de “toc de queda”, i detallar-ne les mesures “sense vocació coerciti-va”, segons va exposar. Toc de queda: terminologia intrínsecament castrense, com també ho és estat d’alarma, estat d’excepció i estat de setge.

I així mateix, a Catalunya no s’han tingut en compte els reiterats oferiments dels diversos cossos de bombers i bombers, de la Federació de Co-operatives Agràries o dels i de les agents rurals, per exemple. I tampoc de bon principi es va trucar a la porta del ric teixit associatiu i de les entitats de l’àmbit de la solidaritat, el desenvolupament i la co-operació internacional amb molta expertesa que hi ha arreu del país (Entrepobles, Sodepau, Open Arms...). Són sectors i organitzacions amb llarga experiència; experiència que s’ha infrautilitzat. I això no s’entén quan n’hi ha que han manifestat du-rant aquests mesos en diverses ocasions la seva ca-pacitat d’actuació ràpida, de coordinació i de treball en equip, el coneixement de la logística sanitària i del terreny, el domini de les eines i dels recursos necessaris en totes les tasques (en moltes més que les que han dut a terme els militars).

En aquest context, la Campanya Desmilitaritzem l'Educació va elaborar i promoure que el passat 18 de setembre el Parlament de Catalunya aprovés per majoria una Proposta de resolució (“Per la construcció de la cultura de la pau i la desmilitarització”) en el marc del tercer i darrer ple de Debat de Política General d'aquesta legislatura. En aquesta proposta, el Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a:

1.- Implementar la Moció 55/XI Sobre la desmilitarització de Catalunya, que va aprovar el Parlament de Catalunya el 14 de juliol de 2016.

2.- Fer totes les accions necessàries per evitar la presència de cossos policials –Mossos d'Esquadra, policia local, policia estatal...– amb armes als recintes i a les aules d'escoles, instituts, universitats, centres formatius o espais de lleure quan aquests hi assisteixen per a fer xerrades de formació viària o de seguretat a les xarxes, entre d'altres.

3.- Elaborar un pla de formacions, tallers i orientacions en seguretat viària o seguretat a les xarxes que sigui desenvolupat per professionals amb acreditació i expertesa en l'àmbit educatiu i en cap cas per integrants de cossos armats.

4.- Descartar d'una manera diàfana la possibilitat de demanar rastrejadors militars a Catalunya en el marc de la gestió de l'actual situació sanitària a causa de la pandèmia provocada per la COVID-19, ja que això seria incoherent i absolutament contradictori amb les diverses iniciatives legislatives que en l'àmbit del foment de la pau i sobre la desmilitarització de Catalunya s'han anat aprovant des de fa anys en aquest Parlament.

La narrativa bèl·lica

L'ús d'expressions, missatges i imaginaris que configuren una narrativa bèl·lica, tant per part del govern de l'Estat espanyol com per part dels diferents cossos armats en rodes de premsa o en comunicats públics, ha estat una constant els darrers mesos. I aquest relat és absolutament execrable i una ignomínia. “Vamos a ganar esta guerra, ¿verdad, general?” (Margarita Robles, ministra de Defensa). No és una guerra, no és una batalla, no és un combat..., és una pandèmia mundial causada pel coronavirus SARS-CoV-2. No som soldats, som ciutadans i ciutadanes, vilatanes i vilatans: som poble. No es tracta de disciplina, sinó de responsabilitat, de xarxes de

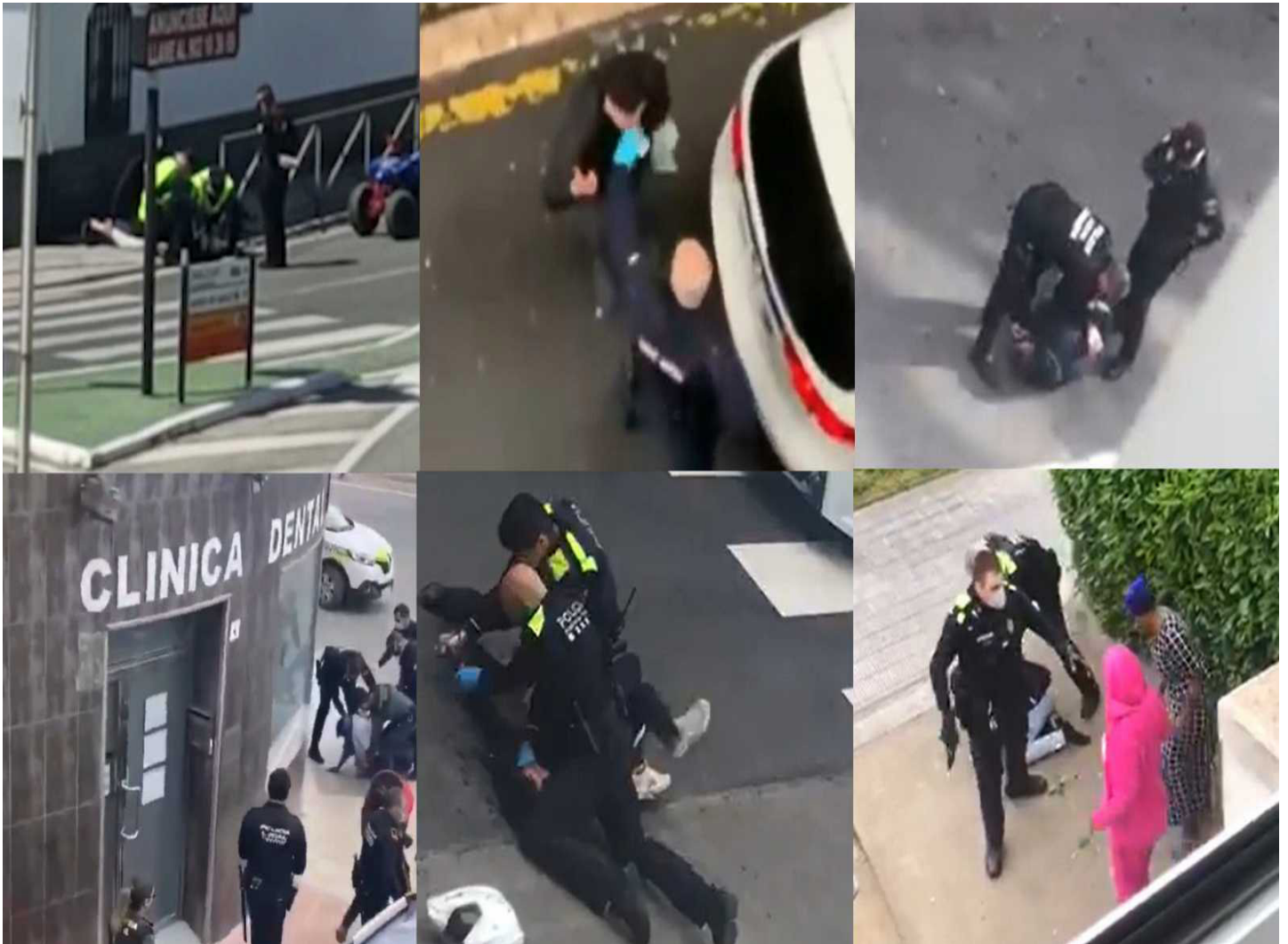
suport i d'acompanyament mutu, de col·laboració i cooperació entre veïnes i veïns, i de posar les cures a les persones i la vida al centre, i no pas els senyors de la destrucció i la mort.

Control social, involució de drets i llibertats i augment de la repressió

Moltes de les mesures que es van anar plantejant tant en la fase inicial de l'estat d'alarma i durant la primera etapa de confinament com també en les etapes posteriors, i les que en un futur immediat ja s'albiren, passen pel control social de la població, més enllà de les accions preventives i d'intervenció pròpiament sanitàries per evitar la propagació de la COVID-19 i el tractament i recuperació de les persones malaltes que, sens dubte, és el prioritari. Es perfila un escenari en el qual la militarització social esdevingui una realitat més significativa que en l'actualitat: el control de la mobilitat –geolocalització–, la pèrdua de la privacitat, potenciar la desconfiança i la delació, la involució de drets i llibertats, aplicar mesures per eradicar la discrepància i la mobilització, criminalitzar i reprimir la dissidència... Invoquen perversament el concepte de “distància social” quan el que cal és dur a terme mesures de seguretat per evitar contagis. I és molt probable que hi hagi algú que, en una situació com la que estem vivint, accepti renunciar a determinats drets i accepti restriccions de llibertats amb el convenciment que ho fa a canvi d'una major seguretat. I en força casos, aquests missatges i actuacions coercitives funcionen i s'obté el resultat esperat perquè generen por i actuen com a mesura dissuasiva.

Hem d'intentar poder donar resposta a la involució de drets i llibertats que en el futur encara es preveu major que durant els darrers anys. Un exemple d'això és que un nombre elevat de les denúncies, i posteriors multes, que els cossos policials van posar, i que continuen fent, en situacions de desplaçament –de mobilitat de persones– sobretot quan es va decretar per primer cop l'estat d'alarma incorporaven inexplicablement com a motiu de la sanció “la desobediència o la resistència a l'autoritat”, conducta que és més que probable que en la majoria dels casos no s'ajusti ni de lluny a la realitat i que està tipificada com a infracció greu a la *Ley Orgánica 4/2015, de 30 de marzo, de protección de la seguridad ciudadana* (Article 36.Punt 6), la “Llei mordassa”.

Així mateix, cada vegada són més freqüents les identificacions constants a persones que participen

en una acció reivindicativa determinada: evitar un desnonament, reclamar major inversió en sanitat, recerca, educació... Les identificacions massives, arbitràries, sense cap motivació objectiva –fitxar les persones i elaborar “llistes de la dissidència”– estan esdevenint un hàbit que s’ha instal·lat en la pràctica quotidiana dels cossos policials amb autoritarisme, prepotència i absoluta impunitat.

La responsabilitat d’educar per una ciutadania crítica ens obliga a denunciar aquesta manipulació i rebutjar qualsevol intent de tornada al passat, en el que l’educació jugava un rol de sotmetiment en lloc d’un paper d’emancipació.

El pressupost militar per a inversió social

El Centre Delàs d’Estudis per la Pau i la Campanya Global sobre la Despesa Militar (GCOMS) han elaborat infografies, amb dades molt concretes, sobre el canvi que representaria destinar la desorbitada despesa militar –el cost d’un tanc, d’un avió de combat, d’un helicòpter, d’un míssil, d’una fragata, d’un submarí...– a la necessària inversió social: construcció

d’hospitals, inversió en recerca, adquisició de llits d’UCI, de tests de COVID-19, de respiradors, mascaretes, augment del personal sanitari, del de l’àmbit del treball social, de residències, de centres de dia i de sociosanitaris, augment de plantilles de professorat als centres educatius i reducció de ràtios d’alumnes per aula, mesures eficaces per combatre l’emergència en l’àmbit de l’habitatge i la pobresa energètica i assegurar el dret a l’habitatge, per fer front a la precarietat laboral i cercar solucions que ajudin les persones autònomes, les que estan en un ERTO o a l’atur, per sostenir el sector industrial, l’agrari i el ramader, el de la restauració, per mantenir el petit comerç, per rescatar el sector cultural, per a la protecció del medi, per prevenir qualsevol discriminació o agressió masclista, LGTBIfòbica, racista...

Així mateix, en el context actual de greus crisis humanitàries i l’alarmant impacte sobre les vides i els drets de les persones que es veuen forçades a migrar i a desplaçar-se dels seus llocs d’origen –actualment són més de 70 milions– sobretot a causa dels conflictes bèl·lics, però no únicament, s’ha pogut constatar que les armes no han esdevingut en cap

cas la solució als problemes que presenta el món del segle XXI. És més que evident que tampoc s'acabarà l'expansió del coronavirus ni s'aturarà l'escalada de contagis a trets de canó. L'actual crisi sanitària, i les problemàtiques que està comportant i que s'intensificaran en el futur, no es resoldrà mai per mitjans violents, ni militars ni policials.

Per tot això...

Per tot això, les escoles, instituts, associacions de famílies i de mestres, sindicats d'ensenyament, organitzacions, entitats i col·lectius que formem part de la Campanya Desmilitaritzem l'Educació cridem a la responsabilitat personal i col·lectiva per a fer marxa enrere a la deriva militarista que s'està fomentant en aquesta crisi i a continuar fent passos a les alternatives pacifistes que busquen el diàleg, el consens i el bé comú com a horitzons dignes de ser viscuts.

A l'alumnat, nenes, nens, adolescents i joves us convoquem a rebutjar qualsevol discurs que us commini a l'obediència acrítica o prioritzi l'ús de la violència com a mecanisme per a la resolució de conflictes o situacions de tensió.

A les famílies, mares, pares, persones tutores que tenen a càrrec infants, us animem a acompanyar el desenvolupament harmònic de les nenes, nens, adolescents i joves, fomentar la comprensió crítica de la situació des de la tranquil·litat, l'amor, l'afecte i el respecte a les seves necessitats vitals.

Al professorat, us encoratgem a escoltar i a identificar les inquietuds i malestars de l'alumnat, a focalitzar l'acompanyament d'aquests dies en exercicis de proximitat, de qualitat humana i comprensió davant la complexitat. Des de la incertesa i vulnerabilitat que estem vivint animar infants, adolescents i joves a construir juntes iniciatives des de la cultura de pau i l'esperança, el raonament i el pensament crític.

Als equips directius: passada la primera etapa de tornada a l'activitat presencial en escoles i instituts, us animem a reforçar l'esforç per construir comunitats educatives democràtiques i participatives, sensibles a la diversitat i obertes al diàleg. L'adequació de protocols segurs deu necessàriament comptar amb la participació i el consens de professorat, famílies, alumnat i totes les persones educadores dels centres, incorporar les propostes, els bagatges i experiències vives en la població, com un exercici d'apropiació i responsabilitat de la comunitat, i no com una mera vinculació vertical d'obediència i legitimació de procediments

donats. La vivència d'aquest curs pot ser l'oportunitat per a superar antics vicis heretats que l'escola encara preserva i que reforcen un discurs hegemònic, la jerarquizació i menyspreen la diversitat i la crítica.

Als mitjans de comunicació, us interpel·lem per deixar de reproduir els discursos militaristes i arengues de la violència. Us animem a fer visibles els veritables esforços que milers de persones realitzen dia a dia amb les cures, a acompanyar, a posar la vida al centre. El bon periodisme no reproduceix comunicats de guerra; infants, adolescents, joves i adults volem escoltar la infinitat d'històries de solidaritat comunitària que s'han estat teixint en barris, pobles i ciutats, aportant recursos, treball i companyia de manera desinteressada.

A les responsables polítiques, exigim el cessament del dispositiu mediàtic de rentada d'imatge del militarisme davant la crisi actual, la canalització dels recursos de l'Exèrcit a l'atenció social i, d'una manera especial, de la població afectada, i la màxima transparència i informes públics de totes les accions realitzades per organismes militars fins ara, que hauran de sotmetre's a l'escrutini públic civil.

Des de la Campanya Desmilitaritzem l'Educació seguirem, com fa més de 10 anys, denunciant i rebutjant les preteses accions de normalització de l'Exèrcit en espais educatius, de formació o de lleure infantils i juvenils.

Davant la situació global excepcional que vivim, continuarem exigint amb major persistència que el discurs militar i la despesa en el negoci de la guerra cessin i que els recursos disponibles dels estats es dediquin a la salut, l'educació, la ciència, la investigació i a les condicions dignes de vida per a totes les persones, elements que veritablement permebran aconseguir nivells alts de seguretat humana i de justícia social.

Les armes no eduquen, les armes no curen:
infància i joventut lliures del virus militar.

Desmilitaritzem l'Educació
desmilitaritzem@gmail.com

<http://desmilitaritzem.blog.pangea.org/>

CARAVANA OBRIM FRONTERES

Caravana, obrim fronteres per la pau

Anna Gabarró, Ester Plans i Playà i Blanca Pi López
Membres de la Caravana Obrim Fronteres

L'actual context de crisi sanitària, social i econòmica global ha agreujat la situació dels col·lectius més vulnerables, entre els quals hi ha les persones migrades. D'entre els implicats en la denúncia de la vulneració de drets humans, Caravana Obrim Fronteres n'és un referent.

Caravana Obrim Fronteres és una xarxa d'activisme en defensa de la llibertat i dels drets de les persones migrants en cerca de refugi. Es tracta d'una iniciativa d'àmbit estatal i amb visió internacional, formada per diversos col·lectius, entre els quals la IAC (Intersindical Alternativa de Catalunya), el sindicat USTEC-STEs (IAC) i d'altres organitzacions, sindicats i persones que s'organitzen de manera coordinada des d'una perspectiva feminista, ecologista i antiracista.

La Caravana Obrim Fronteres va néixer l'any 2016 per visibilitzar el drama de les persones mortes en el mar anant cap a Grècia i els camps de "refugiats", autèntics camps de concentració del segle XXI.

L'activitat central de Caravana se centra en l'organització d'una acció de denúncia itinerant que cada any té una destinació estratègica (Melilla, Itàlia i Sicília, Andalusia i Ceuta...) amb la finalitat de denunciar la vulneració de drets humans que generen les polítiques migratòries i de tancament de fronteres. Amb l'experiència d'aquests anys, Caravana enguany ha ampliat els objectius: conèixer de prop la situació i denunciar les vulneracions de drets humans als CIEs (centre d'internament d'estrangers), CATE (centres d'atenció temporal a estrangers), l'explotació laboral i assassinats en els punts fronterers i zones de la mediterrània de la Unió Europea. I parlem d'assassinats perquè les fronteres s'han convertit en nous escenaris de guerra en els quals es deixen morir les persones, es violenten cossos i es criminalitza els qui defensem una vida digna.

Caravana funciona de manera autoorganitzada i assembleària, característica que li ha facilitat articular vincles amb milers d'activistes d'arreu d'Europa i així treballar per trencar el silenci institucional

pel que fa a les polítiques migratòries de la Unió Europea, a la vulneració dels drets humans i a la militarització de les fronteres europees. D'aquesta manera, Caravana permet crear xarxes de solidaritat, conèixer llocs de resistència i les seves reivindicacions amb la finalitat de coordinar esforços.

Enguany, l'actual situació de pandèmia ens ha fet canviar d'objectiu l'activitat central: en lloc de desplaçar les accions a la frontera balcànica, s'han programat accions al País Valencià, País Basc i Itàlia de manera simultània del 26 al 30 d'agost amb eixos de debat comuns:

1. Fronteres i desaparicions: Balcans i Mediterrani.
2. Ports de solidaritat i ports de guerra.
3. Explotació laboral, resistència i alternatives: context rural i urbà.
4. Drets Humans.

Més que mai, calia no renunciar a la Caravana Obrim Fronteres 2020 per diferents motius. La situació sanitària ha provocat l'empitjorament de les condicions de les persones migrades en els camps superpoblats de "refugiats", i continua la complicitat dels governs en les guerres a l'Àfrica i Orient Mitjà, que són l'origen del desplaçament de persones. Caravana treballa amb la voluntat de seguir

evidenciant les causes que porten a aquestes polítiques migratòries: causes econòmiques i socials, comercials, mediambientals, de gènere (que pateixen dones i nenes), les polítiques repressives contra el col·lectiu LGTBI..., i denunciar tant el racisme institucional que colpeja migrants i treballadores del camp sense sostre i sense papers, com les treballadores del sector de cures que han vist agreujades les condicions de treball, vulnerats els seus drets i que han esdevingut mà d'obra barata en temps de COVID-19.

Tot i la dificultat del moment, Caravana ha dut a terme amb èxit la seva activitat anual, ha creat unes comissions de treball (sobre l'activitat armamentista, el treball agrari i alternatives sostenibles, i el treball de cures) i continua amb les reivindicacions i sensibilització mantenint xarxes i treballant en temes d'actualitat, com ara la campanya *Papers per a tothom*, el suport als afectats pels incendis al camp de refugiats de Mòria, la denúncia al pacte migratori amb Stop Mare Mortum...

Contra les polítiques de mort de la Unió Europea, Caravana Obrim Fronteres és ara, més que mai, una alternativa per a la pau.

FEMINISME

Feminismes per una cultura de la pau

Capgirar el patriarcat en temps de pandèmia.

El feminisme(s) tal i com hem dit en moltes ocasions, és i serà la revolta possible que ho capgirarà tot. D'entrada, perquè té molt present la diversitat de mirades i perspectives per analitzar el que està passant aquí i arreu en temps de pandèmia. És una perspectiva d'anàlisi clau i necessària, diria imprescindible.

La revolta feminista sempre ha tingut aquesta mirada des de la diversitat. No podem concebre com es pot parlar del canvi climàtic, per exemple, sense interconnectar-lo amb l'economia feminista, el treball assalariat, les cures de les persones dependents, les polítiques públiques vers la sanitat i l'educació, els desnonaments, les polítiques sobre els Cies, les persones sense papers.....

Tot aquest ampli espectre que abasta la política feminista és la política feminista, pensada per canviar un sistema patriarcal opressor per a totes les persones.

Per capgirar el sistema patriarcal cal:

- Desmuntar i deconstruir un sistema econòmic capitalista. Un sistema capitalista que durant aquest temps de pandèmia ha seguit campant arreu. Afamat per obtenir beneficis i sense tenir en compte les necessitats reals de les persones que en pateixen les seves conseqüències.
- Interaccionar totes les qüestions que afecten a tota la societat. Perquè no es pot analitzar per separat la salut de les persones de les repercussions que tenen les polítiques, de les seves retallades que van minvar els recursos destinats a aquelles coses que ara són considerades com essencials.
- Cal que la nostra mirada feminista abasti tots els valors per una vida que es pugui viure. I això passa per tenir en compte allò que ens afecta a totes i a tots com a societat. Posar en el centre les cures, i el treball de les cures que recauen en les dones principalment, abans i ara en temps

Vicky M.C. Membre de Dones x Dones

de pandèmia. Aquest és el punt central que ha emergit en tot aquest temps complex i complicat.

La cultura de la Pau. Una utopia possibilista.

Què entenem per cultura de la PAU? Quin significat i continguts volem transmetre?

Aquestes són algunes de les preguntes que em faig a mi mateixa. A vegades crec que no hem sabut explicar prou bé, pedagògicament parlant, el significat de Cultura de la Pau. Per tant s'acaba identificant, de manera reduccionista, que aquest concepte té a veure amb el pacifisme. I sí, evidentment que també. Però cultura de la pau abasta tot un ventall d'interaccions i interrelacions que van des de la justícia social, el repartiment equitatiu dels recursos, el desarmament, la relació entre les guerres, conflictes armats i canvi climàtic, persones refugiades, les persones que cada dia arriben les seves vides fugint de les guerres; però també de la manca de drets fonamentals en els seus països d'origen. Té a veure amb la pobresa que cada dia aquí i arreu afecta de manera descarnada la vida de les dones específicament.

Té a veure amb les violències masclistes que es continuen reproduint en tots els espais: a casa nostra, en els espais més propers i locals, a les zones anomenades de frontera. Unes fronteres interiors dins de les nostres pròpies ciutats amb un toc de queda com si d'una situació de guerra es tractés. Tan sols he viscut una situació de toc de queda en la guerra dels Balcans, quan al 1993 vaig anar a Zagreb en plena guerra i era evident que havíem de tenir molt en compte aquesta qüestió.

La cultura de la pau s'oposa radicalment a una cultura de la guerra i el militarisme que sí que ha impregnat les ments i els contextos socials en molts àmbits. Una cultura de la guerra que es transmet a través del llenguatge bel·licista. A través de les xarxes, dels diferents mitjans de comunicació, de les expressions dels polítics. Un llenguatge del qual moltes vegades no en som conscients i que va penetrant fins acabar normalitzat.

Llenguatge bel·licista

És ben cert que pel que fa les informacions, ja sigui a través de les cadenes de TV, o les xarxes socials, s'ha anat expandint un tipus de llenguatge gens empàtic.

Pel que fa als mitjans informatius, han estat ben al costat de certes directrius que els han marcat. Senyalant i posant en escena imatges que acompanyen al discurs de la por. En un temps com el que estem vivint, desconegut per totes i tots, aquest llenguatge ha trobat un terreny abonable.

És significatiu que aquest llenguatge i també d'algunes imatges (ja sigui del president espanyol, ja sigui de polítics de qualsevol territori) que en moltes d'aquestes aparicions estaven acompanyats d'un militar o d'algun agent de les forces armades (no m'estendré en aquest punt perquè altres companys ja ho han fet en el seu article).

Però sí que vull posar l'accent en el llenguatge utilitzat durant la pandèmia. Ha estat i continua sent un llenguatge militarista que busca impregnar en les ments de les persones el missatge *que només els agents armats, policies, exèrcit... poden ser clau en el control de la pandèmia. I perquè poden ser claus, són necessaris.*

El llenguatge no és neutre. Ja ho sabem. A través del llenguatge es transmeten idees, pensaments, ideologia... es construeix un relat dirigit a mantenir-nos submises, aporugades, disciplinades. I això és el que s'ha fet durant aquest temps de pandèmia en alguns mitjans de comunicació.

Si recorrem a algunes notícies, trobem enunciat bel·licistes arreu.

- Al començament de setembre, una setmana abans d'iniciar-se el curs escolar, vam trobar a les portes d'un establiment comercial de casa nostra, aquesta publicitat:

"A peu de canó. Preparats per alimentar la tropa"

A quina tropa fa referència? Perquè si es tracta de l'àmbit domèstic, familiar, la cura de les persones d'aquest àmbit, sigui familiar o comunitari, sempre l'hem tingut en compte. Les dones no hem estat *"a peu de canó"*, sinó que hem buscat eines i estratègies per continuar mantenint la cohesió de la llar i de les persones més properes posant la nostra vida en el centre per tal de poder atendre les necessitats essencials i sobretot, amanit amb tendresa, amb caliu amb comprensió i escolta....

Aquesta altra notícia molt més recent:

El primer ministre etíop, Nobel de la Pau, declara la guerra al Tigré

Creieu realment que és oportú i neutral aquest enunciat? En parlar del premi Nobel de la pau i a continuació declara la guerra. No és una paradoxa? Encara pensem que el llenguatge bel·licista és neutral?

Un llenguatge bel·licista que ha utilitzat termes com, “**Toc de queda**”, quan realment el que està transmetent és “**aneu amb compte**”, i a la pràctica es converteix en un **arrest domiciliari** travessat pel discurs de la por. El discurs que qui no segueixi o compleixi les normes, podrà ser objecte i subjecte de sospita. Aquí de nou s'aplica la llei Mordaça, perquè qualsevol de nosaltres que desacati l'autoritat (quina autoritat?) serà susceptible de ser detinguda pels agents armats i uniformats. No oblidem la paraula, uniformats. Perquè l'uniforme també té tot el seu significat simbòlic. Virginia Woolf feia referència en el seu llibre *Tres guinees* a la importància simbòlica de les condecoracions, les medalles i els uniformes perquè formen part de tot aquest simbòlic poder masclista i bel·licista.

Per a nosaltres el llenguatge antimilitarista i bel·licista té molta importància, perquè fomenta i transmet una ideologia concreta: la seguretat

militaritzada. Una seguretat que no es correspon amb les nostres necessitats més urgents.

Quina seguretat podem esperar d'agents armats per a una dona que es desplaça a la seva feina per tenir cura de persones amb aquesta necessitat?

Quina seguretat esperen les dones que estan treballant en el servei domèstic, les que es desplacen per continuar treballant ?

Quina seguretat tenen les dones que encara estan pendents de ser regularitzades?

Què se n'ha fet de les persones tancades als CIES?

“El COVID-19 agreuja la situació en el Ceti de Melilla: centenars de persones viuen amuntegades i amb unes condicions infrahumanes. S'han detectat almenys, 130 casos de coronavirus...” (Amnistia Internacional)

Si no fem una anàlisi i reflexió de tot plegat estarem contribuint a la militarització de les vides i de les ments. Contribuirem a legitimar, simbòlicament, la construcció de fronteres dins les fronteres de les ments.

Creiem i apostem per una utopia feminista possible

Quan llegia *Feminisme per un 99%*, creia de debò que al contínuum de les violències podíem donar-li la volta. Després del 8 de març hi ha un abans i un després: la vaga feminista ho capgirarà tot aquí i arreu. “*El Me Tò*,” “*el Cuéntalo*”...

Però quan pensàvem que anàvem fent passes cap a endavant, ens creua el COVID-19. Una pandèmia declarada mundialment que ens travessa i ens deixa a totes a la intempèrie. Una situació per a la qual ningú estava preparat i evidentment tampoc nosaltres, feministes del S.XXI.

I ens vam haver de posar dempeus una altra vegada. Fer emergir les estratègies per continuar el nostre treball d'activistes feministes.

Durant aquest temps de pandèmia, hem copsat l'augment de les violències masclistes. I això ens ha mantingut durant tot aquest temps en alerta permanent. Però, a més de l'alerta, hem trobat maneres de donar suport a les dones que pateixen les violències masclistes en diversos àmbits, sobretot en el domèstic. Una dona maltractada i ara tancada en una doble presó: la del seu maltractador i la del sistema. Un sistema patriarcal que continua judicialitzant-les.

Què fem i què hem fet les feministes durant aquesta pandèmia?

Durant el temps de pandèmia, des del març fins ara, hem estat en contacte permanent amb les dones que requerien atenció immediata. Durant l'estiu, hem estat connectades a través de la web de Ca la Dona per continuar donant informació, assessorament i suport a les dones que es posaven en contacte amb nosaltres.

Hem mantingut i hem treballat per reforçar les xarxes de suport amb altres col·lectius.

Hem estat amatentes a cada situació emergent per poder activar els contactes i les interrelacions entre nosaltres.

Com a feministes antimilitaristes

- Creiem que és molt important la reflexió conjunta dels termes bel·licistes.
- És important repensar els termes de seguretat en temps de pandèmia.
- Cal visibilitzar les nostres accions i enfortir-les. Accions a favor de la pau i la noviolència.
- Cal teixir i enfortir les xarxes entre totes les dones lesbianes, trans....
- Cal entreteixir les nostres accions i relacions entre els moviments socials, sindicats, col·lectius que estan treballant per pal·liar situacions d'emergència davant la inoperància de les institucions, que arriben tard i malament.

I continuem reivindicant:

- L'eradicació de qualsevol forma de violència contra les dones, en temps de pau o en temps de guerra.
- Exigim el dret de les dones en expressar les nostres reivindicacions específiques.
- Exigim que els recursos destinats a pressupostos militars vagin destinats a implementar les necessitats públiques. Sanitat i Educació.
- Exigim i reivindicuem la presència de les dones en les taules de negociació en els processos de pau i en la prevenció de conflictes.
- Apostem pel diàleg per damunt de les armes, com a eina imprescindible per la prevenció dels conflictes armats.
- Mostrem un cop més el nostre recolzament a les necessitats de les dones que pateixen les violències masclistes. **ELS FEMINICIDIS SÓN LA VERITABLE PANDÈMIA.**
- Recolzem i continuem actives per poder continuar amb el nostre suport a les demandes de denúncia contra els criminals de guerra perquè aquests siguin jutjats.
- Exigim el reconeixement de les dones com a legítimes mediadores en els conflictes armats. Sabem que la Pau i la reconstrucció d'un país, d'un poble, sense les dones no serà possible.

Les dones d'ahir i d'avui hem ofert el nostre temps perquè les persones es trobin bé, se sentin acompanyades, acollides, recolzades... Som les que escoltem, les reparadores de l'equilibri familiar i social, les que organitzem, mantenim i cuidem les necessitats de l'entorn.

L'objectiu que tenim per endavant és visibilitzar i revestir d'autoritat l'experiència civilitzadora de les dones i que aquest sigui el reclam per a tota la humanitat si volem superar la confrontació violenta de la situació actual en temps de pandèmia.

“Per a vostès, en la lluita hi ha certa glòria, certa necessitat, certa satisfacció, que nosaltres mai hem sentit ni hem gaudit” (Virginia Woolf. Tres Guinees.)

“La Clau per una cultura de la Pau no és donar la Vida, sinó cuidar-la “ (Adrienne Rich)

DONES

Ja fa unes quantes edicions que vam incorporar l'apartat de Dones a l'Eina de la Pau. Pensem que fer-ho és absolutament imprescindible perquè sabem que, a conseqüència de la societat patriarcal en què vivim, les dones són invisibilitzades sistemàticament de la història, així com la seva participació en els moviments socials. Enguany, però, hem decidit fer-ho d'una manera una mica diferent.

La pandèmia de la COVID-19 ha fet palès que no més juntes i fent xarxa som fortes i podem combatre les injustícies. És per això que, en aquest apartat, aquesta vegada, parlarem d'alguns dels col·lectius de dones que han dut a terme tasques d'ajut durant la pandèmia. Sabem que sou moltes les que esteu fent feina i picant pedra, dia a dia. A totes vosaltres, gràcies per ser-hi i per seguir dempeus dia a dia!

1. CA LA DONA <https://caladona.org/>

Ca la dona és un espai on conflueixen experiències polítiques, de reflexió i producció de pensament crítics amb el desig de compartir intercanvis, discussions i activismes des d'una mirada feminista en relació al context polític i social en el que vivim.

Enllaços específics:

<https://caladona.org/tag/covid19/>
https://caladona.org/wp-content/pujats/2020/03/Manifest-CalaDona-Covid19_baixa.pdf

2. COMISSIÓ LABORAL VAGA FEMINISTA <https://www.vagafeminista.cat/>

Han assessorat sobre drets laborals en època de pandèmia, i mesures de seguretat i salut tant al lloc de treball com a la llar (teletreball).

3. SINDILLAR <https://sindillar.org/>

Sindicat independent de Treballadores de la Llar i les Cures (THC) a Barcelona. El Sindicat neix l'any 2011 davant l'absència d'una organització independent, amb perspectiva de gènere, classe i raça d'ordre jurídic sindical.

Des d'aquest sindicat, s'ha donat suport a treballadores que han patit abusos laborals i sexuals i s'ha fet acompanyament en denúncies.

4. NOVEMBRE FEMINISTA <https://novembrefeminista.caladona.org/>

Novembre Feminista ha creat xarxes contra violència masclista. Arrel del confinament, el nombre de femicidis i de víctimes d'agressions masclistes s'ha agreujat amb la situació de «convivència» amb el maltractador.

5. SINDICAT DE LLOGATERES <https://sindicatdellogateres.org/>

En plena pandèmia, l'habitatge encara és un malson per a moltes persones: desnonaments, lloguers impagables, abusos de la propietat.

Durant aquests mesos, el Sindicat de Llogateres ha lluitat i ho segueix fent per atendre totes les persones que ho han necessitat.

6. LA NEGRETA

<https://lanegretadelgotic.wordpress.com/>

La Negreta és un espai social del Gòtic gestionat per diverses persones i col·lectius, entre els quals l'Associació de Veïnes i Veïns del barri Gòtic, l'assemblea d'habitatge Resistim al Gòtic, el col·lectiu feminista La Negreta Feminista, el grup de consum El Bròquil, ATTAC Catalunya o el grup ecologista Extinction Rebellion. És també espai de trobada i reunió per a altres col·lectius com Ciutat Vella No Està en Venda o el punt logístic i de repartiment de la xarxa de suport Vecines en Red Ciutat Vella. És un espai apartidista, autònom i independent de les institucions.

Durant la pandèmia, han establert una xarxa de suport.

7. SURT

<https://www.surt.org/>

Surt és una entitat d'acció social que treballa per fer efectius els drets econòmics, socials i culturals de les dones i per eradicar les discriminacions per raó de sexe, amb la vista posada en assolir una societat amb equitat de gènere efectiva.

El seu projecte està compromès amb les dones, en el seu esforç per construir una societat amb equitat de gènere, lliure de violències masclistes, en la qual tots els treballs, remunerats i no remunerats, siguin assumits al marge de les identitats de gènere. Una societat en la qual el treball de sosteniment de la vida (treball de cures) sigui visible, revalorat i entès com a responsabilitat col·lectiva.

Durant la pandèmia han donat suport a nivell informatiu i també proveïnt d'aliments.

8. LA MALVA ACCIÓ FEMINISTA CALAFELL

lamalvacalafell@gmail.com

Twitter: @LaMalvaCalafell

Adreça: Carrer Jesús, 45. Calafell

La Malva és un col·lectiu feminista de Calafell que treballa per incorporar les lluites feministes a tots els àmbits del municipi per transformar la realitat que ens envolta i aconseguir una societat igualitària i més justa.

Durant la pandèmia de la COVID-19 van teixir xarxa comunitària i van crear sinèrgies amb els diferents agents del territori: Creu Roja, Càritas o la Xarxa de Suport Calafellenca.

En els mesos de confinament es van coordinar amb la Xarxa de Suport Calafellenca per derivar casos de persones, especialment dones que es trobaven en situació de vulnerabilitat, així com per donar suport en la mobilització de persones voluntàries.

A més, a les seves xarxes socials, van compartir recomanacions de salut pública i van sensibilitzar la ciutadania sobre la soledat i l'aïllament social que estan patint les persones grans, el 78% de les quals són dones.

9. DONES AMB EMPENTA

<https://www.dae.cat/>

Dones Amb Empenta és una entitat oberta a les inquietuds i necessitats de les persones que treballen per generar canvis en la nostra realitat i construir una societat equitativa i lliure de violències masclistes. Formen part del Consell Nacional de Dones de Catalunya.

El territori d'actuació de Dones Amb Empenta és Catalunya, essent les comarques de la Catalunya Central, Lleida, Alt Penedès i Baix Llobregat el seu espai de màxima influència. La seu de l'entitat es troba a Igualada. Tenen un Programa de Joves que treballa la sensibilització de les violències masclistes a secundària i les desigualtats de gènere a primària.

Durant l'estat d'alarma han concentrat tots els esforços per dur a terme seguiments continus de les persones que atenen, i estar obertes per a nous "casos", oferint diferents espais de suport i contenció.

Les situacions amb què s'han trobat són molt diverses i amb diferents nivells de vulnerabilitat.

PROPOSTA DIDÀCTICA PRIMÀRIA

Proposta elaborada per la Secretaria de Moviments Socials d'USTEC·STEs (IAC)

Preàmbul:

El nostre objectiu amb l'elaboració d'aquesta Eina ha estat utilitzar l'aparició de la COVID-19 com un mirall que ens permet veure la situació en la qual es troba el món i, com ja passa quan ens posem un mirall al davant, hem vist coses que no ens agraden: situacions d'injustícia, comportaments insolidaris, maltractament del planeta... I, quina relació té tot això amb la pau? Potser us ho preguntareu. D'entrada i abans d'iniciar la proposta didàctica, és molt important que, com a docents, tinguem clar què vol dir pau. Diferents organitzacions pacifistes d'arreu diferencien dos conceptes de pau: l'anomenada "pau negativa" i la "pau real".

Parlem de "pau negativa" quan aquesta només es considera absència de guerra i de conflicte. La "pau real", en canvi, s'entén d'una manera més àmplia, més global, lligada a la justícia real i que, per defecte, suposa que totes les persones sense excepció tenen assegurada l'educació, l'alimentació, el treball digne, l'accés a la cultura, l'accés a la sanitat, el dret a viure en un entorn saludable...

Des d'aquest segon punt de vista, l'horitzó d'un món en pau queda molt lluny d'atènyer i l'hem de plantejar com un camí a recórrer també amb els nostres infants, ja que ells i elles, igual que nosaltres, s'han de sentir responsables d'aquest món i han de tenir eines per transformar-lo en un lloc millor per a tots i totes.

Aquesta proposta didàctica és, doncs, una de les infinites portes per les quals podem fer aquest treball.

-LA PROPOSTA-

En primer lloc dir que, com bé indica el seu nom, el que hem fet és una proposta. Per tant, pots adaptar-la quant a la durada, l'ampliació d'alguns aspectes o bé centrar-te més en un de sol si ho consideres millor.

OBJECTIUS DE LA PROPOSTA:

- Que els infants puguin compartir les seves experiències durant el "confinament".
- Analitzar, a través dels diversos inputs, la situació en què ens trobem en diferents àmbits: social, justícia climàtica, humà...
- Relacionar la COVID-19 amb la Pau real.
- Prendre partit i actuar davant les injustícies.

CURRÍCULUM:

ÀMBIT	ÀREA	DIMENSÍO	COMPETÈNCIA	CONTINGUT/S
Lingüístic	Llengües	Comprensió Oral	3	Estratègies per estructurar expr. oral
				Estratègies de participació activa i col·laborativa
Artístic	Ed. Artística	Percepció, comprensió, valoració	1	Expressió de les idees, emocions i experiències que desvetllen...
			2	Recursos, formes i possibilitats comunicatives dels diferents elements i llenguatges artístics.
Medi	Coneix. Medi Social i Natural	Món actual	5	Biodiversitat i sostenibilitat.
				Economia i sostenibilitat
		Ciudadania	12	Ecosistema i paisatge Problemes socials rellevants.

DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

Aquesta proposta didàctica la dividirem en tres sessions d'una hora i una de tot un dia. Dues d'aquestes seran per dur a terme l'activitat 1 i la tercera hora servirà per fer la primera part de la segona activitat. El dia sencer durarem a terme la segona part d'aquesta.

-ACTIVITAT 1-

Aquesta activitat pretén ser una presa de contacte sobre el tema que volem treballar: la COVID-19 i la pau real.

DESCRIPCIÓ:

1. En primer lloc projectarem 3 o 4 inputs (en format d'imatge, vídeo o cançó). Acte seguit, donarem un espai de temps (10-15 minuts per imatge, tot i que no cal que s'hagi de comentar imatge per imatge) perquè els infants en puguin parlar.

Perquè sigui més fàcil conduir la conversa, a continuació, us proposem unes preguntes generals i unes d'específiques per a cada input.

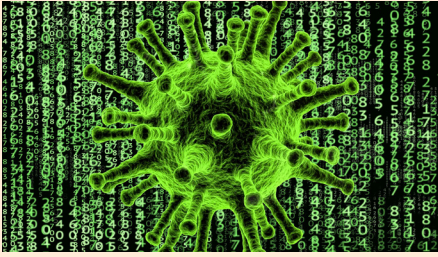

PREGUNTES GENERALS (SESSIONS 1 i 2):

Què hi veiem? De què parla? Què em fa sentir?...

PREGUNTES ESPECÍFIQUES:

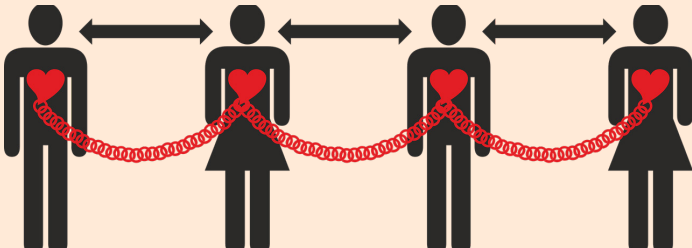

SESSIÓ 1 (1h):

- **Input 1:** Què és un virus? Per què emmalaltim? Quin és aquest virus? Com viatja? Com es cura? Coneixeu persones que l'hagin passat?
 - **Input 2:** Per què ens serveixen les mascaretes? Com és que hi ha una mascareta al bosc? On es llencen? Què passa amb les mascaretes que llencem al bosc? On van a parar? Tothom ha tingut mascareta des del primer dia? Sabeu què passa si no portem mascareta?
 - **Input 3:** On és la gent? Com és que ens hem hagut de tancar a casa? Com ens hem sentit aquest temps que hem estat a casa? Què ens ha agradat? Què hem trobat a faltar? Heu vist canvis al vostre entorn més proper quan heu tornat a sortir? Com penses que s'ha sentit la gent? Sola? Trista? Enfadada? Inquieta?... Quines coses has deixat de fer, que abans podies fer? Com s'ho han fet les persones que viuen soles?
 - **Input 4:** Com és que els animals estaven al carrer? Per què abans no venien a dins de les ciutats? Què va canviar durant el "confinament"? Ens imaginem una ciutat en què els animals hi poguessin viure? Com hauria de ser? Has vist algun animal sol pel carrer?
2. Abans de projectar les imatges, repartirem a cada infant 8 tires de paper. Un cop acabada la conversa, cadascú escriurà un mínim de quatre i un màxim de vuit frases, paraules, reflexions o preguntes (a mode de reflexió) que hagi extret d'aquesta conversa. Procurarem que n'hi hagi una relacionada amb cada imatge.
 3. Separarem totes les paraules per blocs, en funció de l'input que representin.
 4. Totes aquestes frases les enganxarem en un mural (paper d'embalatge) que hi haurà penjat en una de les parets de l'aula al començament de la sessió.

MATERIALS SESSIÓ 1	
1	2
	
Imatge del coronavirus	Mascareta en un bosc
3	4
	
Carrers buits d'una ciutat	Animals en una ciutat (vídeos)

SESSIÓ 2 (1h):

El funcionament d'aquesta sessió serà, exactament el mateix funcionament que el de la sessió anterior. L'única cosa que canviarà seran els inputs que ensenyarem a l'aula.

MATERIALS SESSIÓ 2:
5. Cançó "Gotta Be Patient" de Stay Homas: https://www.youtube.com/watch?v=uSWFQQPsSZY&list=OLAK5uy_n8PqvJP0HSFKMrA0N6y3VuEMdVydYgV3k

6. Distància de seguretat i unió dels cors

7. Portàtil (teletreball, classes virtuals)

PREGUNTES ESPECÍFIQUES:

- **Input 5:** Per què s'ha fet famós aquest grup musical? Sabeu de què parlen a les seves cançons? On les gravaven? Coneixes algun altre grup o artista que també ho hagi fet? O alguna altra persona que hagi buscat la manera d'entretenir i arribar a les persones en moments com aquests?
- **Input 6:** Què us fa sentir aquesta imatge? Què penseu que representa? Com penseu que podem cuidar les altres persones tot i les distàncies de seguretat? Com ens agrada que ens cuidin? Us incomoden les distàncies o al contrari necessiteu el vostre espai i ara us sentiu millor? Com us sentiu de no poder abraçar o visitar les persones que estimeu?
- **Input 7:** Com vas fer les classes durant el confinament? I com us ho vas fer a casa? Totes i tots teníeu ordinador? Qui en tenia, l'havia de compartir? Com us ho organitzàveu? Durant aquells mesos, vas trobar a faltar venir a l'escola? Us heu "enganxat" més a jugar amb l'ordinador des que heu estat confinats a casa? Quines dificultats vas tenir? Teníeu alguna persona adulta a casa que us pogués ajudar?

-ACTIVITAT 2-**Primera part: Relacionem pau i COVID-19 (1h):**

1. Quan els infants arribin a l'aula per començar aquesta darrera sessió trobaran que al mural hi ha aparegut una cosa nova. A sota de les seves frases, relacionant-les totes hi haurà un símbol de la pau.
2. El mestre o la mestra farà dues preguntes: "Quina relació penseu que pot tenir tot això que hem parlat amb la pau?" i "què penseu (o com explicariéu) què és la pau?"
3. Deixarem una estona perquè els infants en puguin parlar i elaborin col·lectivament una definició de què és la pau per penjar-la al mural i propostes de millora de cadascun dels blocs

Segona part: "I nosaltres, què hi podem fer?" (Tot el dia):

Algunes preguntes que ens poden ajudar a conduir aquesta darrera part de la proposta podrien ser :

- Hi tenim alguna responsabilitat amb tot això que ha passat i està passant?
 - Podem millorar alguna cosa?
 - Com podem ajudar? Com podríem contribuir perquè les coses canviïn?
 - Tenim idees que poden fer que les coses vagin millor?...
4. De manera col·lectiva, a nivell de grup classe escollirem un dels blocs i pensarem alguna acció que estigui a les nostres mans per poder denunciar-ho i proposar una alternativa millor com, per exemple, una cançó protesta, un escrit a un diari, un vídeo, un escrit a la direcció i a les famílies de l'escola fent una proposta per fer a l'escola, etc.
 5. És important fer una cloenda d'aquesta activitat perquè els infants siguin conscients de la importància d'allò que han après i de tot allò que han fet, de si creuen que haver fet aquest treball els ha fet canviar alguna cosa en cadascun d'ells, si volen aprofundir-hi més, si creuen que hi poden fer més del que hagin fet, etc.

ALTRES RECURSOS QUE PODEU UTILITZAR**Vídeo InfoK:**

https://www.google.com/search?client=firefox-b-e&q=infok+covid&spell=1&sa=X&ved=2ahUKewier_qX8YbtAhXgQkEAHRW1D_UQBSgAegQIAxAz&biw=1138&bih=494

OBSERVACIONS

1. Les escoles que feu treball per racons, podríeu fer racons relacionats amb la proposta didàctica com, per exemple, racó de salut, d'ecologisme, etc.
2. Les escoles que trebal·leu per projectes i volguéssiu aprofundir-hi podríeu transformar aquesta proposta didàctica en un projecte.
3. A mode d'ampliació, aprofundiment i interrelació:
 - L'alumnat podria reflexionar sobre la situació de pandèmia global. Amb situacions d'injustícia social, econòmica, pobresa, guerres,....
 - Buscar-ne imatges.
 - Situar en un mapa del món els països on coincideix COVID-19 amb conflicte armat i/o guerra. (per exemple Gaza). Buscar informació sobre alguns d'aquests països i la situació que pateixen sobretot pel que fa a infraestructures: sanitat, escoles, aigua potable,

PROPOSTES DIDÀCTIQUES DE SECUNDÀRIA

Proposta elaborada per la Secretaria de Moviments Socials d'USTEC·STEs (IAC)

PROPOSTA 1: LA COVID-19. CONSTRUIM UN MOVIMENT D'AVANTGUARDA.

Proposta didàctica transversal per als alumnes de batxillerat. (sempre es pot adaptar als alumnes d'ESO tota la unitat o només alguna tasca)

Imatge extreta de <https://search.creativecommons.org/photos/4a45eed0-0840-4c85-b617-b882952f2b8a> pàgina d'imatges lliures de drets d'autor.

En el moment que van sorgir les avantguardes artístiques, Europa vivia una profunda crisi que va desencadenar la Primera Guerra Mundial i va posar en evidència els límits del sistema. Vivim una crisi dels valors actuals? Vivim un replantejament del moment històric?

Aprofitant que vivim temps convulsos, temps de COVID-19, emularem la creació d'un moviment d'avantguarda que senti les bases dels nous valors que volem per aquesta nova societat que ha de sortir d'aquesta crisi sanitària.

Objectius didàctics:

- Situar les avantguardes en els moments de crisis històriques.
- Reconèixer l'actual crisi de valors en tots els àmbits, social, econòmic, cultural, educatiu,...
- Conèixer què és la poesia visual, més concretament els cal·ligrames.
- Conèixer altres tipus de representacions escrites més enllà de la narració continuada, com ara la poètica, però també l'escriptura més reivindicativa o de denúncia, sent capaç de sintetitzar al màxim què es vol dir.
- Reflexionar sobre un tema actual d'una manera transversal.
- Apostar per la creativitat com a forma de comunicació.

Les etapes d'aquesta proposta pedagògica –sempre s'hauran d'adaptar al currículum de l'alumnat–

ETAPA 1. Competència en recerca i en gestió i en tractament de la informació. Àmbit social: Situar i investigar el sorgiment dels moviments d'avantguarda.

Les avantguardes són un conjunt de moviments artístics i literaris molt diversos, els quals tenen en comú la voluntat de ruptura amb la tradició, el seu caràcter efímer, els manifestos i les actituds de provocació tant des del punt de vista estètic com ètic.

En el moment que van sorgir les avantguardes artístiques, Europa vivia una profunda crisi, que va desencadenar la Primera Guerra Mundial i va posar en evidència els límits del sistema.

Així es fan els primers passos de l'avantguarda, encara que el moment d'explosió definitiva coincideix, lògicament, amb la I Guerra Mundial amb la consciència de l'absurd sacrifici que suposava, i amb la promesa d'una vida diferent encoratjada pel triomf de la revolució socialista a Rússia.

TASCA: Els alumnes hauran d'analitzar la situació històrica en la qual apareixen les avantguardes i fer-ne un paral·lelisme amb la situació de crisi històrica actual.

Volem que siguin capaços d'analitzar el context històric d'aparició d'aquests moviments rupturistes: grans canvis socials, lluita de classes, triomf de les primeres revolucions proletàries, desenvolupament de la revolució russa, les dues guerres mundials, la crisi econòmica del 29, les dictadures totalitàries i els feliços anys 30 i veure si són capaços de fer un petit paral·lelisme de la nostra història recent de finals dels s.XX i començaments del s.XXI.

ETAPA 2. Competència en gestió i tractament de la informació. Àmbit literari.

TASCA: cada grup triarà un manifest de les avantguardes de principis de segle i exposarà a la resta de la classe què diu el manifest i quins són els nous valors que vol abraçar. Es farà una petita recensió sobre el moviment i els seus artistes i es parlarà sobre la incidència que va tenir aquest moviment artístic a Catalunya.

<http://www.xtec.cat/~malons22/personal/manifestos.htm>

Si es vol aprofitar a l'assignatura de literatura per treballar algun text d'algun autor català es pot aprofitar per treballar, per exemple, Joan Salvat Papasseit: "Contra els poetes amb minúscula", 1920. Primer manifest català futurista

https://ca.wikisource.org/wiki/Contra_els_poetes_amb_min%C3%BAscula

i el text de J.V. Foix "algunes consideracions sobre la literatura d'avantguarda" "Revista de Poesia", I:2,1925

<https://parles.upf.edu/llocs/liteca/biblioteca-algunes-consideracions-sobre-la-literatura-davantguarda>

o també es pot aprofitar per parlar del diari d'Anna Franck i fer-los fer un diari en temps de confinament.

http://www.edu365.cat/eso/catala/lectures/annafrank_noia/abans.htm

ETAPA 3. Competència en recerca i en gestió i tractament de la informació. Competència en el coneixement i interacció amb el món. Àmbit educació i valors..

Es poden donar 4 pinzellades per fer una petita referència al moment històric de naixement de les avantguardes.

Els avenços de la modernitat científica i tecnològica que van donar lloc al moviment d'avantguarda del Futurisme.

Desig de destrucció de tot l'establert que va donar lloc al moviment d'avantguarda del Dadaisme.

Els surrealisme que sorgeix al servei de la revolució que podia recuperar allò que a l'home de la societat, els seus condicionaments i repressions li havien fet ocultar: la seva essència més pura, el seu Jo bàsic i autèntic....

TASCA: els alumnes hauran d'investigar i fer una reflexió sobre els moments que vivim amb la COVID-19 i els valors que ha posat de manifest que no funcionen. Per a aquesta tasca caldrà documentar-se sobre com la societat actual en les seves diferents vessants: ecologia, lleure, economia, sanitat, valors, educació, cultura ... s'ha trasbalsat amb la situació sanitària actual i quins nous models de societat voldríem, els valors que volem deixar enrere i els nous valors

que volem adoptar com a societat.

Podem fer recerques a Internet o simplement emprar els articles d'aquesta Eina de la Pau.

ETAPA 4. Competència comunicativa lingüística. Competència personal i interpersonal. Àmbit lingüístic. Llengües estrangeres. Després d'haver vist els manifestos de les avantguardes de principis de segle en el punt 2 i després d'analitzar com la COVID-19 ens ha reformulat una mica el nostre món:

TASCA: el grup triarà un nom per al seu nou grup d'avantguarda i redactarà el seu propi manifest amb els nous valors d'una nova societat .

ETAPA 5. Competència digital. Àmbit artístic. S'explicarà als alumnes què són els cal·ligrames i quins grans escriptors de la literatura catalana els van utilitzar.

El cal·ligrama és una composició poètica que dibuixa, per mitjà de l'escriptura, el tema que suggereix el poema. Es caracteritza pel fet que la imatge final, creada per paraules, expressa visualment el que la paraula diu. Per tant, el podríem situar a la frontera entre la literatura i les arts plàstiques. Ens serveix com a pretext perquè els alumnes llegeixin, compreguin, pensin i, finalment, dibuixin i escriguin un text poètic, reivindicatiu o de denúncia per transformar-lo en una representació visual. Això requereix moltes habilitats: habilitat en l'escriptura, capacitat de comprensió, capacitat de síntesi, capacitat creativa...

Començarem observant dos exemples de cal·ligrames (qualsevol cercador d'imatges ens anirà bé):

- El primer és de Guillaume Apollinaire, un literat francès que popularitzà aquest tipus de poema a principis del segle XX, durant les Avantguardes.

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Cal%C2%B7ligrama>

- El segon és "Les formigues" de Joan Salvat-Papasseit, un dels poetes de referència del cal·ligrama a Catalunya, que podeu trobar a la façana d'un edifici del passeig del Born de Barcelona

https://www.youtube.com/watch?v=_c4bghZ3Njw

<https://epispoemes.wordpress.com/2016/01/28/com-se-que-es-besa-joan-salvat-papasseit/>

TASCA: Demanarem als alumnes que ens il·lustrin el seu manifest amb més d'un cal·ligrama que exposarem a l'aula .

Si volem **treballar altres llengües**, sempre els podem demanar que treballin cal·ligrames en castellà, anglès, francès... Els podem donar les estructures gramaticals que volem que treballin, o el tema, o el vocabulari, etc... per ajudar-los a redactar aquests cal·ligrames.

ETAPA 6. Competència oral, digital i comunicativa. Competència artística.

TASCA: Demanarem als alumnes que ens preparin digitalment un document tipus "power point" per a l'exposició oral que faran a classe sobre el seu moviment.

Aquesta tasca s'orienta també a la construcció d'un sistema de valors propi, d'acord amb un model de societat plural, democràtica i solidària, al compromís social i ètic, i a la utilització crítica de les diferents manifestacions culturals i artístiques, evitant tota mena d'estereotips i prejudicis.

En aquest apartat es valorarà la part més creativa i trencadora a l'hora de fer aquesta exposició oral. Es poden explicar els happenings, les instal·lacions, les performances artístiques d'aquests moviments per a donar-se a conèixer. En tot cas caldrà fer entendre als alumnes que la part creativa en aquesta tasca, ja sigui de contingut com de forma, és molt important per puntuar-la.

<https://www.naciodigital.cat/noticia/159086/albert-vidal-geni-moviment-performance-teatre-avantguarda>

PROPOSTA 2 : MÚSICA

Proposta cedida per Joan Ramon Argany, docent de l'INS Alcarràs

Termòmetre emocional musical

Aquesta proposta didàctica és una mostra d'algunes de les activitats que es van proposar a l'alumnat des de la matèria de música durant el temps de confinament. Les propostes anaven encaminades a fer un treball de les emocions, perquè l'alumnat reflexionés en aquells moments sobre com se sentia. Així, aprofitant que passaven moltes estones del dia amb la família fent diverses activitats i escoltant música, podien compartir quines eren les cançons que els agradava més escoltar segons l'estat d'ànim.

Part 1. Vídeo

L'activitat parteix de la visualització d'un vídeo en el qual es proposa a un grup de persones que graduïn el seu estat d'ànim depenent de la música que s'escolta.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=8rUQkCN7y6w&feature=emb_logo&

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=8rUQkCN7y6w&feature=emb_logo"v=8rUQkCN7y6w

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=8rUQkCN7y6w&feature=emb_logo&

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=8rUQkCN7y6w&feature=emb_logofeature=emb_logo

Part 2. Treball individual

Després de veure el vídeo, has de fer el teu termòmetre emocional. Com que portes molts dies tancat, segur que has passat molta estona escoltant música.

Aquest termòmetre ha de reflectir cinc emocions, com ara: alegria, esperança, il·lusió, llibertat, soledat, desànim, tendresa, entusiasme... i l'has de graduar de més a menys, esent el més, l'emoció que et fa estar més alegre, content, animat...i el menys tot el contrari. I de cada emoció has d'escollir quina cançó et fa sentir així.

Aquest termòmetre ha de contenir:

- Has de posar l'emoció, el títol de la cançó i l'interpret.
- Posa l'enllaç de cada cançó.
- De quin estil musical és cada cançó, pots fer servir diferents estils musicals.
- Quins instruments hi pots sentir i quin és el seu paper (melodia, acompanyament)
- Has d'explicar perquè et fa sentir així.

Part 3. Compartim-ho!

L'alumnat compartirà el seu treball a la carpeta compartida a l'espai virtual i així tothom podrà visualitzar i escoltar les diverses propostes dels companys.

Part 4. Reflexionem!

Un cop finalitzat el termòmetre emocional, ja compartit i visualitzat per tothom, arriba el moment de reflexionar. Presentem a l'alumnat quatre qüestions mitjançant un formulari virtual per tal que opinin:

Creus que la música influencia en el nostre estat d'ànim?
Creus que la música pot ajudar a suportar malalties?
Et sorprenen els resultats dels teus companys? S'assemblen als teus?
Creus que els músics componen les seves cançons amb la finalitat de fer-nos sentir emocions?

PROPOSTA 3: BIOLOGIA

**Proposta cedida per Jaume de las Heras
Professor de l'Institut Gabriel i Ferrater de Reus i delegat
de la USTEC-STEs (IAC) de Tarragona**

- 1. L'activitat està en PDF
- 2. Haureu de visualitzar l'animació: The Immune Response Adreça web de l'animació: http://highered.mheducation.com/sites/0072507470/student_view0/chapter22/animation__the_immune_response.html
- **Al final d'aquest bloc podràs explicar perfectament què veiem en aquesta animació.**
- Funcionament del sistema immunitari URL
- http://highered.mheducation.com/sites/0072507470/student_view0/chapter22/animation__the_immune_response.html
- Immunologia Annex 1 (Fitxer adjunt)
- **Entrevista al Dr. Baselga. Jordi Basté - el món a RAC1.**
El vicepresident executiu de Recerca i Desenvolupament en Oncologia d'AstraZeneca apunta al mes de març per poder començar a administrar les primeres dosis. Baselga també creu que passarem un hivern "horrorós" però diu que a l'estiu podrem fer vida "relativament normal"
- Josep Baselga: "Entre novembre i finals d'any ja hi haurà més d'una vacuna disponible" URL
- **Carlos Cordón-Cardó: "Cinc o sis mesos d'immunitat no ens els treu ningú; ja n'han passat nou des de l'inici de la pandèmia, per tant, pot ser més llarga"**
El director de la Divisió de Patologia Molecular de l'Hospital Mount Sinai Health System de Nova York, Carlos Cordón-Cardó, creu que hi ha molt pocs casos de reinfecció que puguin ser reals.(31 minuts)
- Carlos Cordón-Cardó: "Cinc o sis mesos d'immunitat no ens els treu ningú; ja n'han passat nou des de l'inici de la pandèmia, per tant, pot ser més llarga"

Exercici

La síndrome de Sanfilippo A és una malaltia genètica deguda a l'absència de sulfamidasa, un enzim que degrada unes molècules anomenades glicosaminoglicans (GAG). Les persones amb la síndrome de Sanfilippo A no poden degradar els GAG i aquests s'acumulen dins les neurones, la qual cosa deteriora progressivament el sistema nerviós. Aquest fet provoca la mort prematura dels afectats, que no solen superar els vint anys de vida.

1. El diari *La Vanguardia* va publicar la notícia següent:

La UAB i la farmacèutica Esteve assagen una teràpia gènica per als afectats de Sanfilippo A
La primera prova en pacients amb la síndrome està prevista per a finals d'any. *La Vanguardia* (25 febrer 2016)

Aquest tractament amb teràpia gènica consisteix a introduir una còpia funcional d'un gen en les cèl·lules que el tenen mutat.

En l'esquema següent es descriuen algunes de les fases del tractament. Responen les preguntes corresponents.

<p>A. En primer lloc, cal identificar i aïllar el gen funcional de la sulfamidasa en les cèl·lules sanes. Com tallaríeu aquest gen?</p>	
<p>B. A continuació, s'introdueix el gen funcional en un vector. En la teràpia gènica s'utilitzen vectors d'una manera similar a com es fa en la transgènesi. Quina és la funció d'aquests vectors?</p>	
<p>C. Un cop acabat el tractament, com podem saber si les cèl·lules expressen el gen funcional?</p>	

ANNEX IMMUNOLOGIA

El sistema immunitari. Concepte d'immunitat natural i adquirida. Funcions del sistema immunitari. Òrgans del sistema immunitari. Antígens i anticossos: concepte del que és propi i del que és estrany.

1. El sistema immunitari.

L'ambient conté una ampla varietat d'agents infecciosos - virus, bacteris, fongs i altres paràsits - que poden produir alteracions patològiques i, si es multipliquen sense control, poden causar la mort de l'organisme hoste. Malgrat això, en els individus normals, la majoria de les infeccions tenen una durada limitada i deixen poques lesions permanents gràcies a l'acció del sistema immunitari.

Es considera la immunitat com la resistència que presenten els organismes davant una infecció. En un sentit més general, podem definir la immunitat com la propietat o la capacitat que tenen els organismes de rebutjar qualsevol cos estrany que pretengui envair el seu medi intern.

El sistema immunitari és el conjunt d'estructures (òrgans, cèl·lules i molècules) i processos biològics que tenen els organismes per protegir-se contra les malalties.

El reconeixement de molècules estranyes¹ provoca tot un seguit de reaccions que tenen com a conseqüència la neutralització i/o la destrucció d'aquestes molècules estranyes.

El sistema immunitari detecta una gran varietat d'agents nocius, que van des dels virus fins als cucs paràsits, tot distingint-los dels teixits sans de l'organisme.

Les respostes del sistema immunològic poden ser cel·lulars, immunitat cel·lular (responsables limfòcits T), o humoral (respostes produïdes per anticossos²).

En formen part les cèl·lules (leucòcits: granulòcits, monòcits/macròfags, limfòcits T i B, cèl·lules NK); els anticossos (molècules segregades pels limfòcits B i les cèl·lules plasmàtiques) i els òrgans limfoides (òrgans on es produeixen, s'acumulen o actuen els limfòcits).

En moltes espècies, es subdivideix en sistema immunitari innat i sistema immunitari adaptatiu, que compleixen les seves funcions mitjançant la immunitat humoral i la immunitat cel·lular.

En els éssers humans, la barrera hematoencefàlica, la barrera sang-líquid cefalorraquidi i altres barreres cerebrals separen el sistema immunitari perifèric del sistema neuroimmunitari, que protegeix el cervell.

2. Concepte de immunitat natural i adquirida (extret de la pàgina 166 del llibre de text).

Quan un microorganisme afecta per primer cop a una persona, es produeix una **resposta immunitària primària**, que és relativament lenta i no gaire intensa. Gràcies a les cèl·lules de memòria del sistema immunitari, quan té lloc la segona entrada del microorganisme, es genera una **resposta immunitària secundària** que és molt més ràpida i intensa. S'anomena **immunitat natural activa** la protecció davant una malaltia que adquireix un individu mitjançant aquest mecanisme, ja que és el mateix organisme el que produeix els anticossos que li permeten defensar-se del microorganisme que la provoca.

Les **vacunes** són tractaments preventius de malalties infeccioses que es basen, precisament, en l'efectivitat de la resposta immunitària secundària. Consisteixen a introduir antígens del microorganisme causant de la malaltia que es vol prevenir per generar una resposta primària. Aquests antígens es troben en microorganismes vius però incapacitats per infectar (vacunes del xarampió i la rubèola), microorganismes morts o parts d'aquests (vacunes del tifus i la grip), toxines bacterianes inactivades (vacunes de la diftèria i el tètanus) o pèptids antigènics sintètics (vacuna experimental de la malària).

La **immunitat** o protecció envers una malaltia determinada que confereixen les vacunes s'anomena **artificial activa**, ja que és el mateix organisme el que produeix els anticossos, però després d'introduir-hi artificialment l'antigen. Algunes vacunes només produeixen immunitat parcial, ja que no són efectives contra totes les soques bacterianes o tipus de virus causants d'una malaltia. En el cas de la grip, les mutacions que sovint experimenta cada any el virus fa que hi hagi una vacuna diferent cada any.

Un cas diferent és la **immunitat passiva**, que consisteix que l'individu està temporalment protegit davant d'una malaltia per haver rebut anticossos contra el microorganisme que la provoca. Durant la vida fetal, anticossos de la sang materna arriben al fetus a través de la placenta. Igualment, durant els primers mesos de vida, la llet materna i, especialment, el colostre (llet molt concentrada que es produeix els primers dies després del part) contenen anticossos que confereixen immunitat al nadó. En aquests dos casos es tracta d'immunitat passiva natural. De vegades, un individu no immunitzat és infectat per algun microorganisme que provoca una malaltia greu, com una persona que no està vacunada i que és mossegada per un animal rabiós. En aquests casos, la resposta immunitària no és capaç d'aturar la progressió de la infecció. Per això cal recórrer a tractament d'**immunitat passiva artificial**, és a dir, injectar a l'individu anticossos contra l'agent in-

fecció. En tots els casos, la immunitat passiva és temporal i dura només mentre els anticossos persisteixen a la sang.

3. Funcions del sistema immunitari

- Reconèixer les molècules potencialment perilloses alienes a l'organisme (els antígens) i també molts desordres cel·lulars patològics, com ara tumors.
- Respondre davant d'aquests antígens, neutralitzant-los o destruint-los. Aquesta resposta pot ser específica o inespecífica. En casos extrems, això pot provocar al·lèrgies i reaccions d'hipersensibilitat, reuig a trasplantaments o malalties autoimmunes.
- Generar una memòria que permet respondre de manera més eficient a un nou contacte d'un mateix agent infecciós. Es diu que l'individu ha adquirit immunitat contra l'agent infecciós.

4. Òrgans del sistema immunitari

Les cèl·lules que intervien en la resposta immunitària s'originen i maduren en diferents òrgans limfoides.

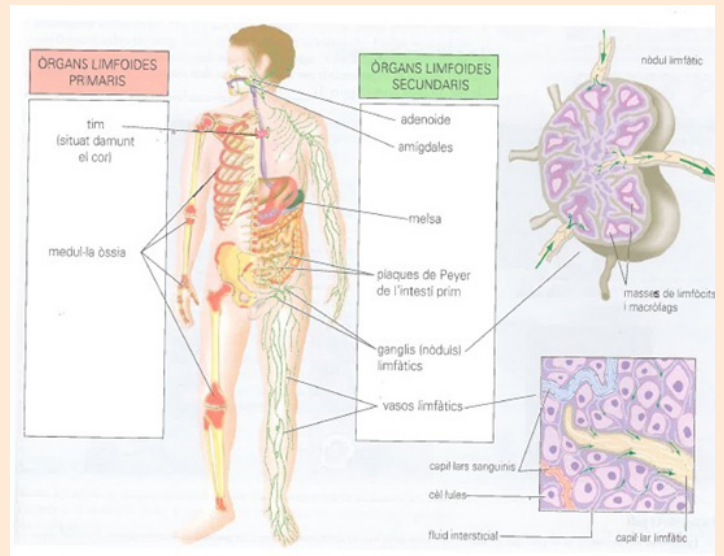
Òrgans limfoides primaris: o s'originen o es diferencien els limfòcits:

- medul·la òssia: hi localitzem les cèl·lules mare precursors de tots els limfòcits i on maduren els limfòcits B.
- Tim: on es diferencien els limfòcits T. Degenera a la pubertat³.

Òrgans **limfoides** secundaris: òrgans on els limfòcits inicien la resposta immunitària quan es posen en contacte amb els antígens, i la disseminen per tot l'organisme.

- Sistema limfàtic: recull el plasma que ha sortit dels vasos sanguinis i es troba entre els teixits: la limfa: Està format per:
 - Vasos limfàtics: estesa xarxa de vasos encarregats de recuperar el líquid extravascular per retornar-lo a la circulació sanguínia i d'alliberar al sistema circulatori cèl·lules de la defensa específica (macròfags i limfòcits).
 - Ganglis o nòduls limfàtics, que filtren la limfa (material extravasat de la circulació sanguínia) que els arriba a través dels vasos limfàtics. Tenen limfòcits i fagòcits que reaccionen amb antígens, s'incorporen a la circulació i actuen als teixits.
- Melsa: filtra la sang i elimina els eritròcits i els leucòcits defectuosos.

- Altres estructures, com les amígdales, l'apèndix, les plaques de Peyer (intestí) i altres acumulacions de teixit limfoide repartides per tot el cos.

5. Antígens i anticossos: concepte del que és propi i del que és estrany.

Un antigen és qualsevol substància que sigui capaç de desencadenar una resposta immunitària. Generalment són macromolècules alienes a l'organisme (heteroantígens) que pertanyen a microorganismes patògens. Quan pertanyen al propi individu els anomenem autoantígens.

1 Antígens

2 Globulina del sistema gamma amb capacitat d'unió específica amb un determinat antigen.

3 El tim presenta mida i activitat més gran durant els períodes neonatals i preadolescents. A principis de l'adolescència, el tim comença a atrofiar-se i l'estroma tímica és reemplaçat per teixit adipós. No obstant, la linfopoyesis T residual continua durant tota la vida adulta.

